

มีอะไรน่าคิด ชีวิต 50 ปี

บันทึก

“ การเดินทาง ที่มีสิ้นสุด.... ”

พระรู่จ โพธิญาณ

“การเดินทาง ที่ไม่มีสิ้นสุด....”

ชาตะ 23 ธันวาคม 2508

มรณะ 14 มีนาคม 2555

คำไว้อาลัย

นายรุจ ดุลยากร
ผู้ที่ หลายคนมักเรียกว่า ครูติ๊ะ
หรือ อาจารย์รุจ ดุลยากร
เป็นบุตรชายคนโตของ
คุณพ่อโรจน์ คุณแม่วิมล ดุลยากร
เจ้าของโรงเรียนบวรจรัตรัตน์ ลพบุรี
เป็นตระกูลค้าทอง ชอบสร้างวัด มาเก่าก่อน
มีน้องสาว สามคน คือ คุณวิม คุณวาม คุณวาว
สมรสกับ พญ.สุลีพร ศิลมัย
เป็นบุตรสาวของ คุณอานนท์ คุณจุฑาทิพย์ ศิลมัย
มีบุตรด้วยกัน สามคน คือ
น้องนะโม น้องนะมามี น้องสาธุ ดุลยากร

ตลอดระยะเวลา กว่าสี่สิบห้าปี
นายรุจ ดุลยากร ได้ใช้ชีวิตประกอบ
คุณงามความดี ทั้งต่อครอบครัว
และสังคมประเทศชาติ มาตลอด

ในช่วงสุดท้ายของชีวิต

ได้เป็น ผู้จัดการความสุข และ นายก
สโมสรใจใส ของโรงเรียนบวรจรัตรัตน์
ได้จัดการความสุข ภายใต้โครงการ
พัฒนาคุณภาพชีวิต ให้กับครู บุคลากร
นักเรียน ผู้ปกครอง และ กับบุคคลทั่วไป
ตามหน่วยงานต่างๆ ไม่ต่ำกว่า ร้อยรุ่น
นับเป็นจำนวนคน ไม่ต่ำกว่า หมื่นคน
ซึ่งเป็นเทคนิคการดูแลกาย จิต สังคม
และ จิตวิญญาณ ให้สมดุล แบบง่ายๆ
ในวิถีพุทธ อย่างกลมกลืน กับธรรมชาติ
และ ใช้หลัก จิตวิทยา ในการช่วยให้
เข้าใจตัวเอง และผู้อื่น กับโหราโยคะ
ในการสร้าง สัมพันธภาพที่ดี กับจักรวาล

ใครเลยจะคิดว่า ผู้จัดการความสุข
ผู้ชวนชาวบ้านชาวเมือง ยิ้มและหัวเราะ
จะประสบ โรคร้ายทางจิตวิญญาณ
จนไม่อาจทานทน และต้องจาก โลกนี้ไป

ในปลายปี พ.ศ. 2554 นายรุจ ดุลยากร

ได้พบเห็นว่า โรคภัยได้กำเริบหนัก

วิชาการต่างๆ ที่ร่ำเรียนมา ทั้งทางโลก

ทางธรรม รวมทั้งที่ได้เคย นำมาสอนนั้น

ใช้ได้เพียงแค่ว่า ยิ้มและหัวเราะ ไปวันๆ

ไม่สามารถทำให้ หายขาด จากโรคภัยได้

เขาคิดหนักมากกว่า จะมีชีวิตอยู่ต่อไป

โดยเพียงแค่ว่า ให้สามารถยิ้ม และหัวเราะได้

ไปวันๆ กระทั่งตาย เท่านั้นหรือ ...

นายรุจ ดุลยากร พยายาม เยียวยาตนเอง

ถึงต้นปี พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นปี ฉลอง

สัมพุทธชยันตี 2600 ปีแห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

และ ในวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2555

เวลา 17.30 น. นายรุจ ดุลยากร

ได้จากโลกนี้ไปด้วยอาการสงบ

ณ ที่ใต้ต้นโพธิ์ตรัสรู้ พุทธคยา ประเทศอินเดีย

รวมสิริอายุได้ สี่สิบหกปี สองเดือน กับยี่สิบเอ็ดวัน

ขอเชิญผู้มีเกียรติทุกท่าน สงบนิ่ง...

ไว้อาลัยให้นายรุจ ดุลยากร เป็นเวลาหนึ่งนาที...

พระรุจ โพธิญาณ

ผู้เขียน หวังเป็นอย่างยิ่งว่า

ชีวิตของ นายรุจ ดุลยกร

และ “มีอะไรน่าคิด ชีวิต 50 ปี ”

จะเป็นอุทาหรณ์ เตือนใจสาธุชน

ผู้ยังมี โรคภัยทางจิตวิญญาณ คือ

กิเลส ความโลภ โกรธ หลง

ซึ่งทำให้ ต้องจมอยู่ใน วัฏฏทุกข์

และ เป็นแรงบันดาลใจ ให้กล้า

เพื่อจะก้าวออกจาก ทุกข์ ...

โดยเฉพาะ การก้าวออกที่สำคัญ คือ

การก้าวออกจากบ้าน และมุ่งมันเพื่อ

จะเดินตามพระพุทธเจ้า อย่างจริงจัง

พระปัจจุสมโณท ทรงแสดงไว้ว่า

“ สังฆาทถังคชา มิตถังคชา เป็นธรรมดา

เรอถังคชา จังยังปัจจุสมณังคชา และผู้อื่น

ให้ถึงพร้อม ด้วยความไม่ประมาท เกิด ”

อย่าเสียโอกาส เมื่อได้เกิดมา เป็นมนุษย์

ได้พบพระพุทธศาสนา

อย่าเสียโอกาส เพื่อจะได้รับ มรดกธรรม

คือ อริยทรัพย์ มรรค ผล นิพพาน

ขอผู้มีศรัทธาทั้งหลาย

จงฉกฉวยโอกาส อันดีงามนี้

รับ มรดกธรรมอันมีค่า จากพระพุทธองค์

ด้วยกัน ทุกผู้ทุกคน เทอญ ...

ด้วยกาย ก็ดี ด้วยวาจา ก็ดี ด้วยใจ ก็ดี

กรรมใดๆซึ่ง นายรุจ ดุลยกร ได้เคยล่วงเกิน

ทุกๆท่าน ทั้งที่ตั้งใจ และ ไม่ได้ตั้งใจ

นายรุจ ดุลยกร ขอขมา และขอโทษกรรม

ขอให้เหลือเพียง กุศลกรรม ซึ่งจะเกื้อหนุนกัน

เพื่อการออกจาก วัฏฏทุกข์ ต่อไป ...

ขอบุญนี้ จงเป็นปัจจัย ให้สิ้นอาสวกิเลส

ขอบุญนี้ จงเป็นปัจจัย ให้ถึงซึ่งพระนิพพาน

ขออุทิศบุญนี้ บูชาพระรัตนตรัย

ขออุทิศบุญนี้ แด่บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์

ขออุทิศบุญนี้ แก่บุตร ภรรยา ญาติสนิท มิตรสหาย

ขออุทิศบุญนี้ แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย

ขอสรรพสัตว์ทั้งหลาย ...

จงมีส่วนแห่งบุญนี้ ทั่วกัน ทุกท่านกัน เทอญ สาธุ...

พระรุจ โพธิญาณ

จะมีใครบ้างหนอ ...

ที่จะมา เดินทาง
ในยานยนต์แห่ง ปัญญา
หมดฝัน ทางโลก มาฝัน ทางธรรม
แล้วโยยบิน ออกจาก “สังสารวัฏ”

สารบัญ

ตอนที่ 1	การเดินทางของชีวิต.....	1
ตอนที่ 2	การเดินทาง สูเป้าหมายที่แท้จริง.....	11
ตอนที่ 3	เป็นเพราะรัก สงสารจึงยาวนาน.....	15
ตอนที่ 4	สงสาร คือ วัฏฏทุกข์.....	19
ตอนที่ 5	บวช เพราะอยากรู้ อยากรู้เห็น.....	27
ตอนที่ 6	46 ปี ที่หลงทาง ในสงสาร อีกนับไม่ถ้วน.....	31
ตอนที่ 7	ประกาศทุกข์ ได้ก้องฟ้า.....	37
ตอนที่ 8	โชคดี ที่ได้ บวช.....	45
ตอนที่ 9	มหัศจรรย์ บาตรของพระพุทธรองค์.....	53
ตอนที่ 10	โง่แล้ว อย่าเพ่งรีบขยั่น.....	59
ตอนที่ 11	ปฏิบัติบูชา ที่ได้ذنโพร้.....	65
ตอนที่ 12	ประกาศธรรมก้องฟ้า ในแดนพุทธภูมิ.....	73
ตอนที่ 13	เป็นหุ่นขี้ผึ้ง ประจำ ถ้าพระโมคคัลลานะ.....	81
ตอนที่ 14	สมดังใจ ได้ไปปฏิบัติ ที่พม่า.....	89
ตอนที่ 15	ปฏิบัติตาม คัมภีร์วิสุทธิมรรค.....	93
ตอนที่ 16	แสงแห่งสมาธิ.....	99
ตอนที่ 17	แสงแห่งปัญญา.....	105
ตอนที่ 18	ปฏิบัติ เหมือนในคืนวันตรัสรู้.....	113
ตอนที่ 19	ใช้เวลาปฏิบัติ เท่ากับ เรียนชั้น ป.1 หรือยัง.....	127
ตอนที่ 20	ถ้าไม่บวช ก็ยาก ที่จะเรียนจบ ทางธรรม.....	131
ตอนที่ 21	การบริหารจัดการ สู่ความหลุดพ้น.....	137
ตอนที่ 22	ได้สร้างสวรรค์ ให้ผู้ปฏิบัติธรรม.....	145
ตอนที่ 23	แสนสุขใจ ที่ได้ปลุก ตื่นพระศรีมหาโพธิ์.....	149

เดินทางมา
ร่วมล้านกิโลเมตร...
ขับเอง ก็เจียดถึง
แต่ก็ยัง ไม่ถึงเป้าหมายสักที

รวมระยะเวลา นั่งอยู่ในรถ
ก็ หลายหมื่นชั่วโมง
คิดแล้ว น่าใจหาย
และ ยิ่งเดินทาง ...
เหมือนยิ่งห่างไกลเป้าหมาย ไปทุกที

เมื่อมานั่งสมาธิ
พันชั่วโมงแรก รู้สึกว่า ซ้ำ
และ ยังอีกไกล
แต่ พันชั่วโมงหลัง เริ่มรู้สึกว่า ไว
และ ใกล้เป้าหมาย เข้าทุกที ...

ตอนที่ 1

การเดินทางของชีวิต

ที่อยาก เป็นนั่น เป็นนี่
จริงๆแล้วอยากเป็น พระพุทธเจ้า

แต่ก่อน

เคยคิดว่า เวลา คือ ความรัก
เพราะ ที่ใดมีรัก ที่นั่น มักมีเวลา

เพิ่งมาคิดได้ว่า ...

เวลา คือ อนิจจัง

ผล ของ เวลา คือ ทุกข์

เป็นเพราะ ไม่เห็น อนัตตา

ตั้งบริษัทมาหนึ่ง ชื่อ อนัตตา

ก็ ไร้แก่นสาร ไร้ตัวตน สมชื่อ

เพิ่งรู้ว่า ต้องมาบวช

จะเป็น เจ้าของบริษัทอนัตตา สมชื่อ

อยากเป็น ผู้จัดการ ความสุข

นักบริหาร อารมณ์

ทำไร เพาะปลูก ปัญญา

เพิ่งสนใจ

ที่ได้พบ พระพุทธเจ้า จริงๆ

เพิ่งรู้ว่า

ที่อยากเป็นนั่น เป็นนี่

จริงๆแล้วอยากเป็น พระพุทธเจ้า

เวลา เลยยาวนาน เป้าหมาย เลยไกล

เพียงแค่ ไม่เห็น อนัตตา

เห็นผิดว่า มีพระพุทธเจ้า จริงๆ

จริงๆแล้ว

มีเพียงแต่ รูป กับ นาม กับ เหตุปัจจัย

พระพุทธเจ้ายังไม่มีตัวตนเลย

แล้วเราจะมีตัวตนได้อย่างไร

ได้สร้างโรงเรียน ก็น่าภูมิใจ

ได้ช่วยเด็กๆ ได้ช่วยโยมพ่อ โยมแม่

สร้างบ้าน สร้างเมือง ก็เคย

ได้ช่วยชาวบ้าน ชาวเมือง

แต่สร้างวัด ปิติ สุขที่สุด

ได้ช่วยพระพุทธเจ้า

2500 ปี กิ่งพุทธกาล
ไม่ได้ฉลอง เพราะ เกิดไม่ทัน
โชคดี ที่ไม่พลาด

ฉลอง
สัมพุทธชยันตี
2600 ปี แห่งการตรัสรู้

แต่ ที่แน่ๆ โชคดี
ที่ได้ใช้โอกาส ความเป็นมนุษย์
ตามรอยบาทพระศาสดาได้ทัน

ชื่อว่ารุจ แปลว่า รุ่งเรืองสว่าง
โยมพ่อโรจน์ ก็รุ่งเรือง สว่างสุกใส
โยมแม่วิมล ก็บริสุทธิ์ งามกระจ่างใจ
วิม วาม วาว น้องสาว ล้วนแล้วแต่
แสงเรืองรอง แห่งปัญญา
นามสกุล ดุลยากร ก็ทางสายกลาง
พ่อตาอานนท์ ก็ชื่อเหมือนพระมหาสาวก
อุปัฏฐาก ประจำ พระพุทธเจ้า
แม่ยายจุฑาทิพย์ ก็มี จุกวิเศษ แห่งปัญญา
นามสกุล ศิลมัย ก็พร้อมทั้ง สิลมัย รักษาศีล
อดีตภริยา ชูลีพร ก็ สิริมงคล จากการไหว้
ลูกๆ นะโม นะมามิ สาธุ ก็ล้วนแล้วแต่
นอบน้อมกราบไหว้บูชา พระพุทธเจ้า ทุกคน
ตั้งบริษัทอนันตดา ก็ไว้แก่นสารตัวตนสมชื่อ
มีวงดนตรีสังฆรัตน์ ก็เสียงศักดิ์สิทธิ์ บูชาพระรัตนตรัย
โรงเรียนบรรจงรัตน์ ก็บรรจงรักษาพระรัตนตรัย
สร้างหมู่บ้าน วิมลรัตน์ ก็งามบริสุทธิ์ ดุจพระรัตนตรัย

เป็นได้ถึงขนาดนี้ ไม่ออกบวช อย่างไรไหว ...?

ถามว่า

ไม่ห่วงโยมพ่อแม่ บุตร ภริยาหรือ

ก็คิดหนัก อยู่เหมือนกัน

แต่ ก็คิดว่า ทุกคนต้อง เป็นตามกรรม
ถ้าไม่มี พระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง นำห่วงกว่า ...

ความเป็น พ่อ แม่ ลูก ไม่สามารถพึ่ง ได้ตลอด
แต่ เป็นพระ พึ่งได้แน่นอน ...

พระพุทธองค์ ทรงสอนไว้

เป็น ลูกดีะ ก็ช่วยให้ พ่อแม่ มีความสุข
อย่างเก่ง แคระดับ กามสุข

เป็น พ่อดีะ ก็ช่วยให้ ภริยา ลูกๆ มีความสุข
อย่างเก่ง แคระดับ กามสุข

เป็น นายดีะ ก็ช่วยให้ พี่น้อง เพื่อนๆ มีความสุข
อย่างเก่ง แคระดับ กามสุข

เป็น ครูดีะ ก็ช่วยให้ เด็กๆ มีความสุข
อย่างเก่ง แคระดับ กามสุข

ผู้จัดการจุจ ก็ช่วยให้ บุคลากร มีความสุข
อย่างเก่ง แคระดับ กามสุข

อาจารย์จุจ ก็ช่วยให้ ประชาชน มีความสุข
อย่างเก่ง แคระดับ กามสุข

แต่ เป็น พระจุจ สามารถช่วยให้ ทุกคน มีความสุขได้ ...
ในระดับ ฌาน มรรค ผล นิพพาน

พระพุทธเจ้า ทรงแสดง ลำดับของความสุข

ขั้นต้น กามสุข คือ ได้ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ที่ดี

ขั้นต่อมา คือ ฌาน 1 – 4 และ อรูปฌาน 1 - 4

มีถึง สัตยญาเวทิตินิโรธ รวมแล้วมี 10 อันดับ

อันดับต้นๆซึ่ง พอจะรับรู้ และเข้าใจกัน ได้ง่ายๆ

คือ กามสุข แต่ที่ สูงกว่านั้นต้องฝึกกัน แล้วจึงจะรู้ได้ ด้วยตนเอง

50 ปี เป็นอะไรที่นานที่สุด

เป็น เด็กอ่อน ได้ 4 ปี

เป็น เด็กอนุบาล ได้ 2 ปี

เป็น เด็กประถม ได้ 6 ปี

เป็น เด็กมัธยม ได้ 6 ปี

เป็น เด็กมหาวิทยาลัย ได้ 5 ปี

เป็น นักศึกษาปริญญาโท 2 ปี

เป็น ผู้รับเหมาเฟอร์นิเจอร์ 7 ปี

เป็น หมอดูลายมือ 1 ปี

เป็น ช่างทอง 2 ปี

เป็น ผู้จัดการบ้านจัดสรร 2 ปี

เป็น นายกสโมสรโรตารี 1 ปี

เป็น ผู้จัดการโรงเรียน 7 ปี

เป็น นายกสโมสรใจใส 7 ปี

เป็น วิทยากร 7 ปี

เป็น พญาโหราโยคะ 5 ปี

เป็น พ่อ 20 ปี

เป็น สามี 20 ปี

เป็น สามเณร 1 ปี

เป็น พระ 3 ปี

แต่.. เป็นลูก ได้ 50 ปี นานที่สุด

50 ปี โชคดีอะไร

โชคดีที่ไม่ได้ เรียนเก่ง

โชคดีที่ไม่ได้ สอนเก่ง

โชคดีที่ไม่ได้ ทำงานเก่ง

โชคดีที่ไม่ได้ บริหารเก่ง

โชคดีที่ไม่ได้ เข้าสังคมเก่ง

ไม่อย่างนั้น คงไม่ได้มา นั่งสมาธิ

ถ้า ออกบวชไม่ดี ผิด ?

ก็ต้องผิดมาตั้งแต่ เจ้าชายสิทธัตถะ แล้ว ?

ถ้า ไม่มีวันนั้น

คงไม่มี พระจุล โปธิญาณ ในวันนี้

โชคดี

ที่ก่อนหน้านี้ ยังไม่ขยันมาก
เพราะ ยังไม่รู้ แผนที่การเดินทาง
เรียกได้ว่า “โง่ แล้วได้ดี ที่ไม่ขยันมาก”

ถ้า ขยันเดิน ในทางที่ผิด
เช่น อยู่ลพบุรี จะไปเชียงใหม่
แต่ ไปทางทิศใต้ ยิ่งขยัน ก็ยิ่งไกลออกไปทุกที...

หนทางชีวิต จึ้งยาวนาน
และ ยาวไกล อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ตอนที่ 2

การเดินทาง สู่เป้าหมาย ที่แท้จริง

ถ้ารู้แล้ว ไม่ขยันก็... น่าเสียดาย

พระพุทธองค์

ทรงแสดง

ในคาถาธรรมบท

เรื่องอะไร ยาวนาน สำหรับใคร

ราตรี ของ ผู้ตื่น ยาวนาน

โยชน์ ของ ผู้เมื่อยล้า ยาวนาน

สงสาร ของ ผู้ไม่รู้แจ้ง พระสัทธรรม ยาวนาน

เมื่อแรกตรัสรู้

ท่านยังทรงอุทานว่า

เรา เดินทางท่องเที่ยวไป ในสงสารเป็น อนนกาติ ...

แต่ พระพุทธองค์ ก็ทรงพบหนทาง

และ เป้าหมาย ที่แท้จริง

ทรงสั่งสอน สรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้เดินตาม ...

ถึงตอนนี้ เรียกได้ว่า

ถ้ารู้แล้ว ไม่ชัณก็... น่าเสียดาย

ความจริง

การเดินทาง เป็นการเรียนรู้

ที่มีความสุข อย่างหนึ่ง

หลายสิ่งหลายอย่างสำเร็จ

เพราะ การเดินทาง ที่ถูก

แต่ กว่าจะถึงเป้าหมาย แต่ละอย่าง

ก็ แล่นจะเหน็ดเหนื่อย

ถึงที่หมาย ที่พอใจแล้ว

ก็ เดินทางต่ออีก ไม่มีที่สิ้นสุด

แต่ การเดินทาง อย่างพระพุทธองค์ มีที่สิ้นสุด

4 อสงไขย กับอีก แสนมหากัป

คือ นานมาก ๆ

เป็น ระยะเวลา ซึ่งพระโพธิสัตว์

ได้ใช้เวลา ในการเดินทาง ในสงสาร

เพื่อบำเพ็ญบารมี

หลังจากได้รับพุทธพยากรณ์แล้ว

เพื่อจะตรัสรู้ธรรม เป็นพระพุทธเจ้า

เพื่อถึงเป้าหมายที่แท้จริง ที่สิ้นสุด

ถามว่า

หนทาง ที่มีสิ้นสุด
และ เป้าหมายที่แท้จริง คืออะไร ?

พระพุทธองค์
ทรงตรัสรู้ อริยสัจสี่
ทุกข์ คือ สภาวะ ที่ทนได้ยาก
สมุทัย คือ สาเหตุ ที่เกิดทุกข์
นิโรธ คือ นิพพาน ความดับทุกข์
มรรค คือ วิธี ทางดับทุกข์

ดังนั้น เป้าหมาย จริงๆ
ซึ่งถึงได้ และ สิ้นสุดได้ คือ นิพพาน
และ แผนที่และวิธีการการเดินทาง
คือ อริยมรรคแปด นั่นเอง ...

ตอนที่ 3

เป็นเพราะรัก สงสารจึงยาวนาน

“รัก อะไร ก็ทุกข์ กับสิ่งนั้น”

จริงแล้วเวลา คือ ความรัก ก็ไม่ผิด
ก็เพราะว่า รัก ชอบ เห็นดี เห็นงาม นี่แหละ
จึง อยากทำนั่น ทำนี่ อยากเป็นนั่น เป็นนี่
เวลา จึงยาวนาน หนทาง จึงยาวไกล
ทำแล้ว ทำอีก ได้เป็นแล้ว ก็เป็นอีก

แต่ที่ไม่เคยทำ ไม่เคยเป็น กันเลย
คือ การทำ และ การเป็น อย่างพระอริยเจ้า

เพราะรักใน โหรา และ โยคะ
จึงใช้เวลากับ โหรายุคะ ไปอย่างมากมาย
เสียงานเสียการ กับเรื่องนี้ ไปเยอะ
คงไม่ใช่ ชาตินี้ชาติเดียว ที่ทำได้....

เพราะ รักต้นไม้
โยมพ่อ จึงอยู่กับต้นไม้ ได้ทั้งวัน
ที่สุข เพราะเห็น การเจริญเติบโต
เห็น ความงอกงาม เหมือน ลูกน้อย ที่เจริญเติบโต
แต่ ถ้ามีใคร มาตัดทำลาย
ก็เหมือน ทำร้ายหัวใจกัน

เพราะ รักโรงเรียน
โยมแม่ ก็อยู่กับโรงเรียน
มาตลอด ห้าสิบปี
มีความสุข เพราะ เห็นโรงเรียน
เติบโตขึ้น ได้ตั้งใจ
ใจ ก็ผูกพัน อยู่กับโรงเรียน
ทุกลมหายใจเลย ก็ว่าได้

แต่ว่า ต้องรับผิดชอบ ชีวิตคน
ตั้งสองพันคน มันสุข หรือ ทุกข์
ต้องใช้ ความหนักแน่น อดทน
ขนาดไหน จึงจะทำ ได้ขนาดนี้

ถามว่า จริงแล้ว
ห้าสิบปี ที่น่าภูมิใจ มันทุกข์ หรือสุข..

คงไม่ผิดที่
พระพุทเจ้าทรงสอนว่า

“รักอะไร ก็ทุกข์ กับสิ่งนั้น”

เพราะว่า
รักลูก ก็ทุกข์กับ ลูก
รักสามี ก็ทุกข์กับ สามี
รักภรรยา ก็ทุกข์กับ ภรรยา
และในที่สุด ก็ไม่มีสิ่งใด
ที่เรารักที่สุด เท่ากับ รักตนเอง
เราจึงทุกข์ เพราะรัก
และ ยึดมั่น ในตัวเรา มากที่สุด

พระพุทธองค์ จึงสอนให้
ไม่ควรยึด สิ่งเป็นที่รัก ใดๆในโลก

เพราะ การพวาก จากสิ่งที่รัก
ความผิดหวัง ไม่ได้ตั้งใจ
ความห่วง หวง กังวล
ความเศร้า โศกเสียใจ
ความทุกข์กาย ทุกข์ใจ
เป็นผลตามมา อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

และเพราะรัก ด้วยตัณหา นี่แหละ
ทำให้ต้อง เกิดซ้ำแล้ว ซ้ำเล่า
สงสาร จึงยาวนาน ไม่มีที่สิ้นสุด ...

ตอนที่ 4

สงสาร คือ วัฏฏทุกข์

อยากเกิดอีก กลัวอะไร
เราเป็นคนดี คิดดีทำดี
เกิดแล้ว ต้องได้รับผลดีสิ....

เรามักใช้คำว่า น่าสงสารจัง
เวลาเห็น คนเป็นทุกข์
เวลาที่เรารู้สึก กรุณา
ปรารถนาให้ เขาพ้น จากความทุกข์
ซึ่งจริงๆ แล้ว เราสามารถ
เจริญกรุณาได้ กับทุกสรรพสัตว์
ตราบใด ที่ยังไม่สามารถออก
จากสงสาร ก็น่าสงสารทั้งนั้น

สงสาร สงสารวิญญู์ สงสารทุกข์
สังสาระ สังสารวิญ
คือ วัฏวน แห่งการเวียนว่าย
ตาย เกิด อย่างเดียวกัน

สำหรับ ผู้ไม่เห็น โทษภัย ในสงสาร
การตาย น่ากลัว
การเกิด ไม่น่ากลัว

สำหรับ ผู้ที่เห็น โทษภัย ในสงสาร
การตาย ไม่น่ากลัว
การเกิด น่ากลัวกว่า

การเห็นโทษ เห็นภัย
ดูเหมือน ไม่ใช่ เรื่องยาก
ถ้าเป็นเพียง ระดับความคิด ความเข้าใจ
แต่ ให้ถึงระดับ ญาณปัญญา
ซึ่ง สามารถ สะเทือนใจ
สะเทือนกิเลส สะท้านจักรวาล
เป็นเรื่อง ไม่ง่ายเลย

ทำไม จึงใช้คำว่า
สะเทือนกิเลส สะท้านจักรวาล

เพื่อ ให้เห็นถึง พลังปัญญาญาณ
ซึ่งนำไปสู่ มรรคจิต
แล้ว ตัดกิเลส ทำลายสงสาร ได้
ไม่มี พลังใดๆ เทียบเท่า

แม้
ล้านเท่า ระเบิดปรมาณู
ซึ่งทำลาย ฮิโรชิมา
อาจทำลายโลกได้ แต่ทำลายกิเลส
ทำลาย สงสารวิญญู์ ไม่ได้

การเห็นทุกข์
ของ ผู้ประสบความสำเร็จทางโลก
เป็นเรื่องยากที่สุด

ตอนก่อนบวช
ยังไม่เห็นชีวิต มันจะทุกข์ตรงไหน
มีความพร้อมทุกอย่าง ตั้งแต่เกิดมา
อยากทำอะไร ก็ได้ทำ
อยากจะเป็นอะไร ก็ได้เป็น

พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ได้สร้างฐาน
ทางบ้าน และ สังคมไว้อย่างดี
เรียกได้ว่า เป็นเจ้าชายน้อยๆ
ในอาณาจักรหนึ่ง ก็ว่าได้
ญาติพี่น้องก็ดี ประสบความสำเร็จกันทุกคน
บุตร ภริยา ยิ่งน่ารัก หาใดๆเปรียบ ได้ยาก
หลายคน คงจะคิดว่าเป็นชีวิต ที่น่าอิจฉาที่สุด

บวช เพราะ เห็นทุกข์
คงจะ เข้าใจกันได้ยาก

แต่ก่อน
ก็ไม่เคยคิดถึงเรื่อง
ออกจากสังสารทุกข์

ใครพูดเรื่อง ทุกข์
ก็ว่า เขามองโลก ในแง่ร้ายจัง
ต้อง
ใจใส โลกสวยชิ
โลกนี้ มีแต่ความสุข

“เราเป็น ผู้สร้างโลก เราจะทำความดี”

อยากเกิดอีก กลัวอะไร
เราเป็นคนดี คิดดีทำดี
เกิดแล้ว ต้องได้รับผลดีสิ....

หาว่าไม่รู้ ว่า ผล จากการทำบาป
ก็ตาม ส่งผล อีกเยอะ !
และ ที่หนีไม่พ้น คือ.....

ความเสื่อม แก่ เจ็บ ตาย

ถ้าพูดถึง ทุกข์
ในชีวิตประจำวัน
ดูเหมือน เป็นเรื่องเล็กน้อย
โลกสมัยนี้ ก็ออกแบบเครื่องมือ
แก้ทุกข์ ไว้เกือบทุกอย่าง
ดีกว่า สบายกว่า ไพเราะกว่า
อร่อยกว่า หอมกว่า เร็วกว่า ...

ยารักษา หรือบำรุง
ไม่ให้เจ็บ ไม่ให้ตาย ก็พัฒนาไม่หยุด
หลายคนจึงรู้สึก ว่า ทุกข์
เป็นเรื่องที่แก้ไขได้
เป็นเรื่องซึ่ง ทำหายความสามารถ
ของคนเก่งทั้งหลาย

เพราะ ความเก่งในการ ปรับตัว
เราจึงจม อยู่ในกองทุกข์ได้ดี
เหมือนहनอน มีความสุข อยู่ในอุจจาระ
ไม่เห็นจะเดือดร้อนตรงไหน ?
แต่ในที่สุด ...
ก็ต้องยอมรับความจริงว่า เขาไม่อยู่ !!

เพราะ ทุกข์
ที่พระพุทธรองค์ทรงแสดง
เป็น ทุกข์ เจริญระบบ
แต่เรากำลังแก้ ที่ปลายเหตุ
แค่คัน แล้วเกา เจ็บ แล้ว ทายา
ไม่ได้แก้ ที่ต้นตอ ว่า
เพราะ มีเรา เราจึงคัน เราจึงเจ็บ
ความผิดพลาดของ เรา
จึงผิด มาตั้งแต่ เกิดแล้ว
ถ้าไม่แก้ ที่ต้นตอ ก็ผิดซ้ำ ผิดซ้อน

แต่ การเกิดที่น่าอายินดี ก็มีคือ ...
เกิดมา เพื่อ ไม่เกิดอีก

สิ่งที่มนุษย์โลก กำลังพยายามทำ
จึงสวนทาง กับความเป็นจริง ...
พยายาม ให้มันเที่ยง ...
ทั้งที่ ความจริง มันไม่เที่ยง
พยายาม ให้เป็นสุข ...
ทั้งที่ ความจริงมันเป็น ทุกข์
พยายาม ให้เป็นตัวตน ...
ทั้งที่ความจริง ไร้แก่นสาร เป็นอนัตตา

พระพุทธเจ้า

ทรงแสดงไว้ว่า
มีชีวิตอยู่ เป็นร้อยปี ...
ไม่เห็นการเกิด และ เสื่อมสลาย
ผู้มีชีวิตเพียงวันเดียว ...
แล้วเห็นการเกิด และเสื่อมสลาย ไม่ได้

ดังนั้น ขอแค่วันเดียว....
สำหรับชาตินี้ คงไม่มากเกินไป

เพราะ ถ้าเราไม่เห็น ทุกข์
ไม่เห็น ปัญหาต้นตอ จริงๆ
ก็ แก้ได้ไม่ตรงจุด และ ก็ไม่มีพลัง
นำไปสู่ การปฏิบัติเพื่อออกจาก ทุกข์

ตอนที่ 5

บวช เพราะอยากรู้ อยากเห็น

อยากรู้จริงๆว่า พระพุทธเจ้า ตรัสรู้อะไร ?

อยากเป็น เหมือนพระองค์

ในสมัยพุทธกาล
มีตัวอย่างมากมาย
ผู้ออกบวช ตามอย่างพระพุทธเจ้า
ผู้เห็นทุกข์ โทษภัยในสงสาร กันทั้งนั้น
จึงเกิดความสังเวช แล้วสละทิ้งทุกอย่าง ออกบวช
เพื่อ บรรลุธรรมะ มีค่าที่สุด คือ มรรค ผล นิพพาน

แต่ ... ก็ดูเหมือนว่า
อาตมา ไม่ได้ทุกข์มาก แล้วจึงมาบวช ?
ถามว่า ถ้าไม่ได้บวช เพราะเห็นทุกข์
แล้ว บวชเพราะอะไร ?

ตอนแรก ก็ต้องการเพียง อยากรู้ว่า
พระพุทธเจ้า ตรัสรู้อะไร ?

เพราะรู้สึก รันทดใจตัวเอง
ที่อายุจะห้าสิบแล้ว
ยังไม่ได้ศึกษาธรรมะ จากพระไตรปิฎก
โดยตรงเลย ทั้งที่สนใจธรรมมาตั้งแต่เด็ก
ปฏิบัติมา ก็มาก ...แต่ ที่เล่นที่จริง
หลงเพลินกับโลก มาเกือบ สี่สิบหกปี

อยากใช้เวลา อย่างที่ พระพุทธเจ้า บอก
ว่าเป็น วัยแห่งปัญญา ในช่วงอายุ 40-50
ให้เป็น “ วัย แห่งการบรรลุธรรม ”
ใช้ว่า วัยอื่น จะบรรลุธรรมไม่ได้
วัยเด็ก ร่างกายดี แต่ มุมมองแคบ
ความคิด ความเข้าใจ น้อย
วัยชรา มุมมองกว้าง
ความคิด ความเข้าใจมาก
แต่ ร่างกายแย่

วัยกลางคน - ตอนปลาย
จึงเป็น วัยเหมาะสมที่สุด
ส่วนใหญ่ จะเป็นดอกเตอร์ หรือ
ประสบความสำเร็จทางโลก ก็วัยนี้

ถ้า ไม่ได้สะดุดใจกับ “**สัมพุทธชยันตี**”
2600 ปี แห่งการตรัสรู้ คงไม่ได้บวช

อยากจะ

“ประกาศธรรม ฉลองชัย ให้กองทัพ ”
ท้าทาย ความสามารถของเราที่สุด !

ตอนที่ 6

46 ปี หลงทาง ในสงสาร อีกนับไม่ถ้วน

ชีวิต ผ่านไปไวมาก
และ เราคงเวียนเกิด เวียนตาย
มาทำแบบนี้ นับครั้งไม่ถ้วน

ลองดู ตัวอย่างชีวิต
เผลอไปแป็บเดียว
ตอนเด็ก ก็อยากเป็นนักประดิษฐ์
โตมาหน่อย อยากเป็นแพทย์อาสา
แต่ หัวไม่ถึง เป็นได้แค่สถาปนิก
ทำงานได้แค่ รับเหมาตกแต่ง

พอมีรายได้ ก็แต่งงาน มีบุตร
พอจะได้เรื่อง ก็รู้สึกว่ ไม่ใช่
ไม่้อยากเป็นเจ้าแกใหญ่โตวุ่นวาย
อยากรสงบ เลยลองมาเป็นช่างทอง
และเป็นหมอดูลายมือ อยู่ที่บ้าน
ก็สงบดี... แต่รู้สึกว่ ไร้สาระ

ไร้สาระได้ไม่นาน ก็ต้องกลับลพบุรี
ไปทำ บ้านจัดสรรวิมลรัตน์
เริ่มมีงาน สารธารณะจิตอาสา
เพื่อพัฒนาเมืองลพบุรี ชักสนุก
อยากรทำงานการเมือง แบบจิตอาสา
แต่ความเป็นจริง ไม่ใช่, รู้สึกอึดอัดอีก

ถอยมา อยู่โรงเรียน
ขณะเดียวกัน ก็เป็นโยคิอยู่บ้านวิมลรัตน์
ชีวิตก็ยังวุ่นวายสับสน ก็ยังไม่ลงตัวอีก

พยายามปรับตัว ให้เข้ากับโรงเรียน ...
ก็ตั้ง สโมสรรใจใส
ตัวเอง ก็เป็นนายกสโมสร และ
เป็น ผู้จัดการความสุข
เมื่ออยู่นอกโรงเรียน ก็เป็นวิทยากร
โหราโยคะ สอนศาสตร์ความสุข
มีชื่อเสียง มีลูกศิษย์ลูกหา พอสมควร
แต่ ผู้จัดการความสุข ก็ถึงทางตัน
ทุกข์ สับสนในชีวิตเสียเอง !

ชีวิตครอบครั้ว ก็ดำเนินคู่ขนาน
สุขบ้าง ทุกข์บ้าง เหมือนเลี้ยงลูก
อยู่ไม่กี่วัน เป็นหนุ่มเป็นสาวกันหมด
เผลอไปแป็บเดียว อายุ 46 แล้ว

ถ้าเผลอต่อไปอีก
อาจจะอายุ 80 โดยไม่รู้ตัว

มองดูชีวิต โยมพ่อ ก็เหมือนกัน
มีความสุขอยู่กับการสอนหนังสือ
ดูแลโรงเรียน ทำบุญ รักษาศีล
ช่วยเหลือสังคม และอยู่กับต้นไม้
เผลไปแป็บเดียว 84 แล้ว

มองดูชีวิต โยมแม่
ก็มีความสุขอยู่กับโรงเรียน
ทำบุญ รักษาศีล ช่วยเหลือสังคม
อยู่กับลูก อยู่กับหลาน
เผลแป็บเดียว 76 แล้ว

ชีวิตโยมกำ โยมยาย
และอีกหลายชีวิต ก็คงเป็นเหมือนกัน
ไม่ใช่ว่า เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี
แต่ พระพุทธเจ้า สอนว่ายังมีดีกว่านี้
ที่สำคัญ เป็นตัวอย่าง ให้เห็นว่า
ชีวิตผ่านไปไวมาก
และ เราคงเวียนเกิด เวียนตาย
มาทำแบบนี้ นับครั้งไม่ถ้วน

แม่แต่
พระพุทธองค์ก็เช่นกัน
ใช้ชีวิตสุดท้ายได้แค่ 80 ปี
เป็นชีวิตทางโลก 29 ปี
ออกบวชแสวงหา โพธิญาณ 6 ปี
ทรงใช้อีก 45 พรรษา เพื่อเผยแผ่ธรรม...

แต่ การเกิดของพระพุทธเจ้า
เป็นการเกิดครั้งสุดท้าย
และ ทรงมอบ “วิธีเพื่อการเกิดครั้งสุดท้าย”
ให้ สรรพสัตว์ทั้งหลาย.....

อยากอุทิศชีวิต ให้กับ พระพุทธเจ้า
“ประกาศธรรม ฉลองชัย ให้กองทัพ”

ตอนที่ 7

ประกาศทุกข์ได้ กองฟ้า

มันระเบิด ... ออกมาเองจริงๆ
ฝนสลาย ... เฉา อยู่พักใหญ่

เคยแต่งเพลง
“ฝันให้ไกล ไปให้ถึง ”
ภาพฝันในอนาคต
เป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญจริงๆ
เป็นแรงบันดาลใจ ให้ก้าวไปอย่างมีทิศทาง
ความฝันมากับความหวัง และพลังชีวิต

ถ้าฝันเป็นจริง ...
ชีวิตก็สมหวังสำเร็จ
เมื่อฝันสลาย ผิดหวังล้มทลาย
หมดฝัน ชีวิตก็หมดความหมาย
แต่ถ้า หมดฝันทางโลก
แล้ว มาฝันทางธรรม
ก็บินออก จากสังสาร สบาย ...

แต่ก่อน ฝันว่าจะมีชีวิตที่สำเร็จ
ทั้งทางโลก ทางธรรม
คงเป็นชีวิตที่มีความสุข สมบูรณ์ที่สุด
ถ้าเป็นจริงได้ พระพุทธเจ้า
คงเป็นมหาจักรพรรดิ อยู่ในวังด้วย
พระพุทธองค์ ยังทรงต้องเลือก
ทางใดทางหนึ่ง

ตอนเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ
ท่านอยู่ทางโลกสุดๆ
อยู่ปราสาทสามฤดู
แวดล้อมด้วยเจ้าหญิงสนมกำนัล
ถ้าท่านเลือกทางโลก
จะเป็นถึงมหาจักรพรรดิ
แต่ท่านเลือกทางธรรม
เป็นศาสดาเอกของโลก
ทรงเป็น พระมหาจักรพรรดิทางธรรม
ทรงหมุนจักร กงล้อแห่งสติปัญญา

ผู้เขียน ก็มาถึงทางเลือก
ที่สำคัญ เหมือนกัน
อายุจะห้าสิบแล้ว ยังแกว่งอยู่เลย
ถึงวัยที่ต้องเลือกทาง ที่ชัดเจนแล้ว
เพราะลองแบบสำเร็จ
ทั้งทางโลก ทางธรรม
รู้สึกอึดอัดสับสน
หลายคน ก็คงงงกับเรา
จะเป็นนักบวชนอกเครื่องแบบ
แอบอยู่ในโรงเรียน
ซ่อนตัวในสังคม ไม่ได้แล้ว

ชีวิต ช่วงก่อนบวช
ดูน่าจะ ลงตัวที่สุด
ทุกอย่าง กำลังพัฒนาถึงขีดสุด
สามารถทำงานอยู่ในโรงเรียนได้ดีขึ้น
สโมสรวาไร กำลังเติบโตเป็น
หอศิลป์ไวไล
ได้รับเลือก เป็นประธานชมรมอนุรักษ์ด้วย
งานเป็นวิทยากร
จัดการความสุขก็ก้าวหน้า
ชนิดหลับตาตีลังกาสอนได้
องค์ความรู้ ก็พัฒนาสู่วิทยุพอ ได้ดี
โหราโยคะ ก็คิดค้นพัฒนา ได้ลงตัว
เรียกได้ว่า สมบูรณ์แบบเกือบทุกอย่าง
แต่ถ้าเลือกทางโลก คงต้องเป็น
ผู้จัดการโรงเรียน จริงๆเสียที่
พยายามจินตนาการ
ภาพความสำเร็จทางโลก
คงเหมือนแบบที่โยมพ่อโยมแม่เป็น
ต้องวาง โหราโยคะกับงาน วิทยากร ลง
ต้องทำแบบ โยมแม่ ที่หายใจเป็นโรงเรียน
จะหายใจ เป็นโรงเรียน บ้าง
เป็น โหราโยคะ บ้าง ไม่ได้แล้ว

พอคิดว่า
ต้องเปลี่ยนขนาดนั้นจะทำได้มัย ...
เรามี ภาพฝัน อย่างนั้นจริงหรือ ? ...
ต้องตื่นขึ้น ...
ทำแบบนั้น ทุกๆวัน ได้จริงหรือ ? ...

ปีนั้น สัมพุทธชนันตี พอดี
เกิดแรงบันดาลใจ
ทางธรรม อย่างมาก
และ เกิดแรงต้านทาน ทางโลก
อย่างสูงด้วย
อยากจะ ประกาศธรรม
ฉลองชัย ให้กองทัพ
อยากทำ หอศิลป์ไวไล
อยากทำนิทรรศการเรื่อง พระพุทธเจ้า
อยากอุทิศชีวิต ให้กับ พระพุทธเจ้า
“ประกาศธรรม ฉลองชัย ให้กองทัพ”

จากเดิมเป็น นักบวชนอกเครื่องแบบ
เห็นโรงเรียน เป็นวัด
ทรัพย์ที่บ้าน เป็นของสาธารณะ
ก็มีกระแสต้าน จากทางบ้านอยู่แล้ว

งานนี้ เหมือนทิ้งทวน

อยากทำมาก

แรงกดดัน ก็มากตาม

เป็นแรงกดดันภายในของเรา เท่านั้น

เพราะ เราอยากทำเอง

ที่บ้าน ไม่รู้เห็นด้วย

แล้วก็ ถึงจุดระเบิดจริงๆ ...

ได้ประกาศธรรม ฉลองชัย

ให้กองทัพ จริงๆ

คือ ตะโกนระบายความอัดอัด

คับแค้นใจออกมา

เหมือนเด็กถูกขังใจ

แล้วร้องนอนดิ้นกับพื้น

เป็นเสียงตะโกนลั่นฟ้า

ดังที่สุดในชีวิต ก็ว่าได้

“ได้ประกาศทุกขสัจจะ ดังกองทัพ โดยไม่รู้ตัว ”

คนตะโกนแล้ว สบายใจ

แต่คนข้างๆ ทุกข์แทน

โยมแม่ อยู่ตรงนั้น ตกใจ

ร้องให้ดังเหมือนกัน

ต้องรีบเข้าไปกอด เข้าไปขอโทษ

ไม่ได้ตั้งใจให้โยมแม่

ตกใจ เสียใจจริงๆ

มันระเบิด ... ออกมาเองจริงๆ

ฝันสลาย ... เนา อยู่พักใหญ่

โชคดีที่สุด ที่ได้เเนา ...

เพราะ ได้ลูกคิด

ทบทวนตัวเอง มากที่สุด

อยู่ดีๆ ทางเลือกที่สาม ก็ผุดขึ้นมา

บวช ดีมั๊ย ? ...

50 ปี
มีเรื่องอะไรที่ ลุ้นมาก

ตอนประกาศผลเอ็นทรานซ์
ก็ตื่นเต้น วังรอบโรงเรียน
ตอน ขอแต่งงาน ก็ลุ้น ผลสุดท้าย
แม่ยาย แถมข้าวสาร สองกระสอบ
ตอน ภริยาคลอดลูก
ก็ลุ้นหญิงชาย ปลอดภัยดีมี๊หนอ
ตอนประกาศผลเลือกตั้ง สท.
ก็มีลุ้น แต่ลุ้นไม่ขึ้น

แต่ที่ สุดยอดคือ..
ตอนขอบวช ที่ได้ต้นโพธิ์ พุทธคยา
ประหลาดใจมาก ...
ภริยาอนุโมทนาสาธุ... ทันที

ทราบภายหลัง เธอพึงผิด คิดว่าเป็น
เจ้าภาพบวชสามเณร ที่ได้ต้นโพธิ์

ตอนที่ 8

โชคดี ได้บวช !

พระพุทเจ้า
ยังทรงต้อง ดับขันธปรินิพพานเลย...
เวลาของเรา ก็เหลือน้อยเต็มที่แล้ว...
ขอให้ได้มีโอกาส บวชแทนคุณ ...
จะรับใช้ พระพุทองค์ ...
จะดูแล พระศาสนา ของพระองค์..
ขอให้ได้ มีโอกาสบวช ด้วยเทอญ

พอคิดว่า เป็นพระ ดีมั๊ย
ต้องทบทวนตัวเอง อยู่ยาวนานเหมือนกัน
เคยเป็นพระอยู่ครั้ง ตอนอายุสี่สิบห้า
เพิ่งเรียนจบ และทำงานใหม่ๆ
อยากบวช ตอบแทนคุณพ่อแม่
บวช ได้อยู่สามเดือน..
เป็นช่วงที่มีความสุขดีเหมือนกัน
หลายคนก็ว่า ท่านเคร่ง กลัวไม่สึก
แต่พอหลุดเข้าไปเชียงใหม่ เท่านั้น
ผ้าเหลืองร้อน ...

ชีวิตนักบวช คงจะฝังอยู่ในจิตได้สำนึก
ตอนไปพุทธคยา ครั้งแรกปี 2548
เห็นเขาโกนศีรษะกัน
ก็นึกอยากจะบวช ที่ได้ตันโพธิ์บ้าง
ตอนโยมยายเสียชีวิต ก็นึกอยากบวช
เคยคิดไว้ว่า ถ้าได้ช่วยโยมแม่
สร้างโรงเรียนเสร็จ ก็จะทำบวช
มาคราวนี้ โรงเรียน ก็ยังสร้างไม่เสร็จ
ลูก ก็ยังเรียนไม่จบ
โยมพ่อโยมแม่ ก็อายุมากแล้ว
จะทำให้เขาเดือดร้อนกันมากมัยนี้

ความอยากบรรลุนิพพาน มีมาก
และ หมดความใฝ่ฝัน ทางโลกแล้ว
ก็คิดว่า บางที่เราต้องเลือกแล้ว
จะรอให้ลูกโต โรงเรียนสร้างเสร็จ
อาจสายเกินไป ...

จึงมาลองพิจารณา ดูตามจริง
ลูกอยู่มอ.ปลายกัณหมด ก็ใช้ว่าเล็ก
และ เป็นเด็กดี เรียนเก่งกันทุกคน
โยมภริยา เป็นหมอ มีความมั่นคง
สามารถเลี้ยงดูได้ เป็นอย่างดี
โยมน้อง ก็ช่วยกันดูแลโรงเรียนอยู่
เราไม่อยู่ เขาก็ทำกันเองได้ดี
อาจจะ ดีกว่าตอนเราอยู่ด้วยซ้ำ
โรงเรียน ก็ประสบความสำเร็จ
มีชื่อเสียงดีอยู่แล้ว
งานที่ค้างอยู่ ก็พอจะเคลียร์ได้
สุขภาพโยมพ่อโยมแม่
ก็มีลูกสะใภ้ และลูกเขย เป็นหมอ
และ น้องทุกคน ก็อยู่ดูแลใกล้ชิด
สุขภาพเราตอนนี้ ก็ยังดีอยู่
บวชแล้ว ไม่เป็นภาระใครแน่
รอให้ 60 เกษียณ คงหมดสภาพ

คราวนี้

มาพิจารณาว่า ถ้าเป็นพระ

จะเป็นพระ แบบไหนดี ...

จะตื่นขึ้นมา มีชีวิตเป็นอย่างไร ...

ภาพของพระต่อนักบวช ยังไม่ชัด

ถ้าจะให้พระในเมือง ที่มีกิจมาก

เป็นผู้จัดการดีกว่า ถ้าจะเป็นพระป่า

ภาพก็ยังไม่ชัด จะไปอยู่ป่าที่ไหน

โชคดี ได้ไปดูแล

พระอาจารย์ สมทบ ปรักกโม

ตอนไปประเทศอินเดีย

และมีพระที่คลุกคลีอยู่ด้วย อีกสองรูป

คือ พระอาจารย์ สุปล สุจิณโณ

กับ พระอาจารย์ จรัญ พุทธิปิโย

ได้เห็นบรรยายกาศ ที่ท่านมีศรัทธา

รักษาวินัย และ สันทนาธรรมกัน

ทั้งวัน ตั้งแต่ตีสี่ ถึงสี่ทุ่ม ทุกวัน

รู้สึกประทับใจ.....

เราต้องการ เป็นพระแบบนี้....

พอเดินทางไปถึง เมืองกุสินารา

อธิษฐาน ขอพระพุทธเจ้า บวชเลย

วันนั้น เป็นวันมาฆบูชา พอตี

เพียงแค่ เดินเข้าไปบริเวณ

ศาลวโนทยาน ก็ปิติ น้ำตาไหล

เข้าไปกราบ สารภาพผิด ...

ที่หลงทางมานาน ...

จาบจ้วงธรรม ของพระองค์ ก็มาก ...

รับใช้ใครๆมา ก็มากมาย ...

แต่ ไม่เคยรับใช้ พระพุทธองค์ สักที

พระองค์ยังทรงต้อง ดับขันธปรีนิพพาน

เวลาของเรา ก็เหลือน้อยเต็มที่แล้ว

ขอให้ได้มีโอกาส บวชแทนคุณ ...

จะรับใช้ พระพุทธเจ้า ...

จะดูแล พระศาสนา ของพระองค์..

ขอให้ได้ มีโอกาสบวช ด้วยเทอญ

ตอนนั้น แอบคิดอยู่ในใจว่า

สาธุ ... ถ้าได้บวช ได้ต้นโพธิ์เลย ก็ดี

การเดินทางครั้งนั้น อธิษฐานได้ผล
ได้ดูแลพระสงฆ์ ตลอดการเดินทาง
และ ในช่วงสามวันสุดท้าย ก่อนกลับ
กำลังอยู่ที่พุทธคยา

มีลูกศิษย์ พระอาจารย์ สมทบ
จะบวช ที่ได้ต้นโพธิ์ พอดี
มาขอให้พระอาจารย์ ขลิบผมให้
เราเลยถือโอกาสขลิบผม ถวายพระพุทธรูป ด้วย
โยมพ่อ ก็ทำด้วย
พระอาจารย์ถามว่า ไม่บวชเลยหรือ
บวชได้หรือครับ พระอาจารย์ ...
เป็นการถาม ที่มีแววตาสดใสที่สุด

ได้ซิ... ทำไมจะไม่ได้ ...
เป็นเสียงตอบ ซึ่งไพเราะที่สุด ที่ได้ยินมา
ตกลงครับ !! เป็นการตอบ ที่ไม่ต้องรีรอ
แต่ลึกๆ ก็กลัวโยมพ่อ
กับ โยมภรรยา ไม่อนุญาต ! ...

ผลปรากฏว่า ...
โยมพ่ออนุญาต และ อยู่ในพิธี ตลอด
โยมภรรยา ก็อนุญาต ทางโทรศัพท์ ...

เพียงแค่ ไบมีดปลงลงศีรษะ เท่านั้น
น้ำตาแห่งปีติ ก็ยังไม่อยู่
ไหลไม่หยุด ตลอดการปลงศีรษะ ...

ใจก็คิดเพียงว่า
“ ขอขอบคุณ พระพุทธรูป ”
“ ขอขอบคุณ พระอาจารย์สมทบ ”
“ ขอขอบคุณ โยมพ่อ และโยมภรรยา ”

เป็นการประกาศธรรม ฉลองชัย
ให้กองฟ้า ด้วยน้ำตาแห่งปีติ ...

50 ปี
โอกาสอะไร ได้ยากที่สุด

โอกาส ได้เป็นมนุษย์
โอกาส ได้เป็นบุรุษ
โอกาส ได้เกิดในตระกูลดี
โอกาส ที่ได้บวช
โอกาส ที่ได้พ่อแม่ บุตร ภรรยา
ซึ่ง อนุโมทนาในการบวช นี่ยากที่สุด

จะมีใครบ้างหนอ ...

ที่อยากจะ มาเดินทาง
ในยานยนต์ แห่งปัญญา
มีบาตร เป็นท้อง มีจีวร เป็นปีก
แล้วโบยบิน ออกจากสงสาร ...

ตอนที่ 9

มหัศจรรย์ บาดร ของพระพุทธองค์

พระพุทธเจ้า ก็เดินนำเรา มา 2600 ปี

พระ เป็นชีวิตที่ เบาลบายจริงๆ
บริหารเครื่องใช้ ที่จำเป็น มี 8 อย่าง
คือ สบง จีวร สังฆาฏิ บาตร มีดโกน
เข็ม ประคดเอด และกระบะบอกกรองน้ำ
เบา เหมือนนกจะบินไปที่ไหน ก็ได้
มีเพียง บาตร จีวร ก็อยู่ได้
เวลาเดินทาง ก็ใช้บาตร เป็นกระเป๋
ตื้นเข้า ไหว้พระสวดมนต์ นั่งสมาธิ
แล้วออกบิณฑบาต ... โปรดญาติโยม

บิณฑบาตครั้งแรก ตื่นเต้นที่สุด
กลัวว่า จะไม่มีคนใส่บาตร
เพราะตอนเป็นฆราวาส ใส่บาตรน้อย
แทบนับครั้งได้ และก็ มักจะบ่นพระ
ทำไมท่านต้องมาเย็นรับบาตรนานๆ

ไปบิณฑบาต ริมถนน ข้างสวนลุม
เดินผ่านรถเข็นขายของ หลายคัน
ก็ไม่มีคนใส่ ใจเริ่มเสีย

เหมือนที่นึกกลัวไว้เลย
เดินมาร่วมร้อยเมตร ก็ยังไม่ได้

จึงลอง วางใจใหม่ ...

บิณฑบาต เป็นการแสดงธรรม
เป็นการเปิดโอกาส ให้โยม ได้ทำทาน
เพียงให้โยม ได้เห็นเรา ก็เป็นมงคลแล้ว
เห็นแล้ว เกิดกุศลจิต ใส่บาตร ก็ยังดี
พระพุทเจ้า ก็เดินนำเรามา 2600 ปี

เคยเห็นพระอาจารย์สมทบ ไปหยุด
ยืนหน้าตลาด ที่มีคนผ่านไปมา
จึงลองทำบ้าง ที่เคยบ่นไว้ในใจ
ในที่สุด ก็ต้องมาทำเอง ...
แต่ ทำด้วยการวางใจที่ถูกต้อง เป็นกุศล
ตั้งใจ จะยืนด้วยความสงบ ...
เปิดโอกาส ให้โยมทำบุญ สักสิบนาทิ
เป็นสิบนาทิ ซึ่งยาวนานมาก ...
ใกล้จะครบแล้ว ก็ยังไม่มีคนใส่

นาที่สุดท้าย ก่อนจะกลับ
นึกถึงบุญบารมี พระพุทเจ้า อีกครั้ง
ด้วยความเชื่อมั่น ศรัทธา...

เกิดปีติ ที่ได้ทำหน้าที่สำคัญของพระ
ปรากฏว่า โยมเริ่มทยอยกันมาใส่
จนต้องมีโยมช่วยถือ ตอนเดินกลับ
ด้วยความมั่นใจ ในหน้าที่ ขากลับ
มีคนใส่บาตร ตลอดทาง

คราวหลัง ไปบิณฑบาตที่ไหน
เต็มบาตร ต้องมีลูกศิษย์ช่วยถือ
เดินไปที่ไหน ก็ภาคภูมิใจ
เหมือนมีพระพุทธรูปเจ้า เดินนำอยู่
เหมือนกำลังเดิน

ประกาศธรรมฉลองชัย ให้ก้องฟ้า อยู่ตลอดเวลา
เป็นช่วงเวลา ปีติสุขที่สุดของวัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บิณฑบาต
ที่หมู่บ้านเล็กๆหน้าวัด ที่เฮโฮ, พม่า
น่าประทับใจที่สุด ...
ชาวบ้าน ยังคงใช้เกวียนเทียมวัว
อาศัยกระท่อมไม้ไผ่ ทำไร่ ปลูกผัก
มีน้อยหลัง ใช้คอนกรีต
แต่ ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ ออกมาใส่บาตร
ทุกวัน ทุกเช้า และ ทุกบ้านก็ว่าได้

มีเด็กๆมาช่วย ตีระฆังเดินนำหน้า
เหมือนสัญลักษณ์ความสุข ของพวกเขา
ข้าวถ้วย กับข้าวอีกถ้วย บางทีเด็กๆ
ก็ถือกันสองมือ วิ่งออกจากบ้าน
ถอดรองเท้า ถอดผ้าโพกศีรษะ
ใส่บาตรเสร็จ ก็ก้มกราบ ที่พื้น
เป็นภาพที่น่าประทับใจมาก
เราก็ได้แต่ยืนนิ่งๆ ให้พรในใจ
ขอบุญนี้เป็นปัจจัย
ให้ถึงสุข ถึงซึ่งพระนิพพาน เทอญ ...

เห็นแล้วทำให้นึกถึง โยมยาย
แต่ก่อน ก็ใส่บาตรทุกวัน
ในสังคมชนบท คงจะพอเห็นได้
แต่สังคมเมือง คงเห็นได้ยากแล้ว

การบิณฑบาต เป็นการเปิดโอกาส
ให้ญาติโยมได้ทำ สัปปริศทาน 8
ได้ให้ ของสะอาด ของประณีต
ของเหมาะสม ของสมควร
ของมีประโยชน์ ให้เป็นประจำ
เมื่อให้ มีจิตผ่องใส ให้แล้ว เบิกบานใจ

การบิดบาต

ยังเป็นการเปิดโอกาส

ให้ญาติโยมได้ทำสัปปุริสทาน 5

ให้ทาน ด้วยศรัทธา

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก รุปงาม

ให้ทาน ด้วยความเคารพ

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก บริวารเชื่อฟัง

ให้ทาน ตามกาล

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก บริบูรณ์ตามกาล

ให้ทาน อย่างเต็มใจสละขาด

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก รู้จักใช้ทรัพย์

ให้ทาน โดยไม่กระทบตน ไม่กระทบผู้อื่น

เป็นเหตุให้มีทรัพย์มาก ไม่เสียหายล้มจม

เห็นไหมว่า

การบิดบาตนั้น นอกจากให้พระอัมตัง

ไม่ต้องกังวล ในการหาอาหารแล้ว

ก็สามารถทำประโยชน์ ให้กับชาวบ้าน ชาวเมือง

เป็นอย่างมาก มีอันสงส์มากมาย

และทำให้พวกเขา มีความสุข

มีพระรัตนตรัยอยู่ในใจกัน ตั้งแต่เช้า

ตอนที่ 10

โง่แล้ว อย่างเพ็งริบขยัน

ศึกษาข้อมูลธรรมะ ให้ดีก่อน

บินกลับ

จากพุทธคยา พร้อมผ้าเหลือง
โยมแม่ไปรับที่สนามบิน ทำนางง ๆ
พระอาจารย์สมทบ ถามโยมแม่ ว่า
ลูกบวช ขึ้นใจมั๊ย ...
โยมแม่ ก็ทำหน้าเฉยๆ แบบบอกไม่ถูก

กลับไปเยี่ยมบ้าน

ชวนโยมอดีตรรยาสวดมนต์
เธอสวดไป น้ำตาคลอไป ...
สงสัย จะปีติกับพระมาก...

ที่แท้

โยมนึกว่า ท่านเป็นเจ้าภาพ
บวชสามเณร ที่ได้ต้นโพธิ์.....
ความแตก ... เลยทำมึนๆ เลยตามเลย

พระอาจารย์สมทบ ต้องคอยอธิบาย
ให้ทางบ้านอนุโมทนา อยู่ตลอดเวลา
เป็นพระคุณอย่างสูงจริงๆ

ต้องสะสมงานเก่า ที่รับไว้หลายงาน
ไปเป็นวิทยากร ทั้งใส่สรวมในชุดสามเณร
ลูกศิษย์คงงง แต่ก็ขลังดีเหมือนกัน
โหราโยคะ ต้องส่ง SMS ไปยกเลิก
บอกว่า สวรรณะอื่นของเรา นั้นไม่มี ...
พระรัตนตรัย เป็นที่พึ่งของเรา เท่านั้น
ขอลาบวช ... ยกเลิกส่ง 'ข่าวสั้นทันฟ้า'
งานก่อสร้าง ก็ต้องไปดูงาน ในชุดนั้น
งานโรงเรียน ก็ขอลาศึกษาต่อ
เหมือนเรียนต่อ ระดับปริญญาเอก

บวชเป็นสามเณรได้เดือน โชคดียิ่ง
ได้ไป ฝึกปฏิบัติอานาปานสติ กับ
พระอาจารย์เววตะ คอรัลสืบวัน
ที่ ล้านนาวิสุทธิ จังหวัดเชียงใหม่
ได้แรงบันดาลใจใหม่ ...
อยากเป็น พระปฏิบัติ ...
เหมือน ท่านพระอาจารย์เววตะ
เห็นท่านสงบนิ่ง น่าเลื่อมใสมาก
และ ทราบจากพระอาจารย์สมทบ ว่า
การปฏิบัติ ที่วัดพะเข้า ตอยะ ที่ท่านสอนอยู่
ตรงตามพระบาลี และ วิสุทธิมรรค ที่สุด ...
จึงอยากไปพม่า ลองปฏิบัติแบบนี้ดู

พระอาจารย์สมทบเตือนว่า ใจเย็นๆ

“ ใจแล้ว อย่าเพิ่งรีบขยัน ”

ศึกษาข้อมูลธรรมะ ให้ดีก่อน

จึงได้อยู่เรียน พระวินัย พระอภิธรรม

และการวางใจ ให้เป็นทานกุศล ศีลกุศล

ซึ่งเป็นฐานสำคัญ ในการปฏิบัติจริงๆ

แต่ก่อนที่จะมาพบท่าน ไม่ค่อยสนใจ

ทางด้านปริยัติธรรม แต่ชอบปฏิบัติฯ

พระไตรปิฎก สักเล่มก็ไม่เคยแตะต้อง

น่าอัศจรรย์ เศร้าใจที่สุดใน

เรื่องพื้นฐาน แค่ว่าไตรสรณคมน์

การเจริญทานกุศล ศีลกุศล ก็ไม่เข้าใจ

ต้องมาปรับพื้นฐานใหม่ ตั้งแต่ต้น

จะกระโดดไปภาวนาเลย ก็กว้าง

เพราะฐานไม่แน่น เกินฐานะที่เป็น

ธรรมพื้นฐาน สำหรับการครองเรือน

ก็สอดตกหมดเกือบทุกข้อ เช่น

พระพุทธรูป ทรงแสดงให้ผู้เป็นสามี

ต้องหาเครื่องประดับตกแต่ง ให้ภริยา

ปรากฏว่า ยี่สิบปีมีครั้งเดียว วันนั้น

นำสงสารโยมอดดีตภริยาที่สุด ...

ไม่อย่างนั้น ครอบครัวย่อมอบอุ่นกว่านี้

ดินะ ที่ยังมีถูกอยู่บ้างคือ ...

มอบความเป็นใหญ่ในบ้านให้ภริยา

ข้อนี้ ทำได้ดีที่สุดในโลกเลย ...

เวลาทำทาน รักษาศีล ก็รู้สึกว่

เราชอบทำเอง เราดีเอง เราดีอยู่แล้ว

ไม่เคยคิดว่า เป็นคำสอนของพระองค์

เกิดมา ก็ได้ความเป็นพุทธเลยง่ายๆ

เลยไม่เห็น คุณค่าของพระรัตนตรัย

ความเชื่อมศรัทธากับพระพุทธรูป

มีน้อยมาก คิดเพียงว่าตัวเราดีเอง เป็นเอง

ไตรสรณคมน์ จึงอ่อนแอมาก

ปิติ ในการทำทาน รักษาศีล จึงมีน้อย

เพราะ พุทธานุสติ ธรรมานุสติ

สังฆานุสติ สीलานุสติ จาคานุสติ ไม่เกิด

ทำอะไร ก็เหมือนเดิมไม่เดิม

ทำทิ้งไปเยอะ ไม่ใช่ทำทาน ไม่ใช่ศีล

ได้มาศึกษาอยู่กับ พระอาจารย์สมทบ

จึงรู้วิธีการวางใจที่ถูกต้อง ให้เป็นทานกุศล

เป็นศีลกุศล เพื่อให้สรณคมน์เข้มแข็งขึ้น

พระธรรมของพระองค์
เป็นเหตุ-เป็นผลกัน อย่างลึกซึ้ง ...
และฝังลึกอยู่ในวิถีชีวิตของเราทั้งสิ้น

ตอนที่ 11

ปฏิบัติบูชา ที่ได้ต้นโพธิ์

เหมือนได้อยู่ข้างๆ พระพุทธเจ้า
เหมือนได้นอนหนุนตัก พระพุทธองค์
รู้สึกอบอุ่น และ มีความสุขที่สุด

ขณะศึกษาอยู่กับพระอาจารย์สมทบ
ได้ฝึก อานาปานสติ ไปด้วย
พระอาจารย์ ช่วยสอบอารมณ์ให้
แต่ใจก็คิด อยากจะลองปฏิบัติสมาธิ
ให้ต่อเนื่องนานๆ อยากไปพม่า

อยู่กับพระอาจารย์สมทบ ได้เจ็ดเดือน
ได้มีโอกาสติดตามท่านไป วัดพะเอ้า
รู้สึกว่ “ เราต้องได้มาปฏิบัติที่นี่แน่ ”
แต่ที่สำคัญ ก่อนออกพรรษาเจ็ดวัน
ได้ติดตามท่านไปที่อินเดียอีก
คราวนี้อธิษฐานกับ พระพุทธเจ้าอีก
บริเวณที่ถวายพระเพลิงเมืองกุสินารา

“ ขอให้ ได้อยู่ปฏิบัติธรรม
ถวาย พระพุทธเจ้า ที่ใต้ต้นโพธิ์ พุทธคยา ”

ซึ่งไม่ใช่เป็นเรื่องง่ายๆเลย
แต่อธิษฐานในแดนพุทธภูมิ ขลังอีกแล้ว
โยมจิบ กับ โยมอืด ลูกศิษย์พระอาจารย์
กำลังจะเดินทางไป พุทธคยา พอดี
จึงได้ติตรถโยมไปด้วย

ได้แวะบูชา พระพุทธเจ้า ตลอดทาง
โยมจัดเตรียมการให้ทุกอย่าง
พาไปฝากไว้ที่ วัดป่าพุทธคยา
และเตรียมตัวเครื่องบินกลับไว้ให้
หลังจากนั้น อีกสี่เดือน สดวิซ่าพอดี

เป็นสี่เดือน ที่ทำทาย น่าจดจำที่สุด
สองเดือนแรก เข้าไปปฏิบัติ ที่ต้นโพธิ์
กว่าจะได้ทำเล บัลลังก์แห่งสมาธิ
ก็ต้องทดลองไปปฏิบัติ ตามจุดต่างๆ

ตอนแรก ก็พยายามเข้าไป
ให้อยู่ใกล้ต้นโพธิ์ที่สุด จะได้ใกล้ที่ตรัสรู้
ปรากฏว่า ต้องแย่งชิงพื้นที่ กันน่าดู
และพอเช้า ก็ต้องย้าย ยามจะมาไล่

มีอยู่คราวหนึ่ง ได้เข้าไปใกล้ขีดที่สุด
เหมือนได้อยู่ข้างๆพระพุทธเจ้า
เหมือนได้นอนหนุนตัก พระพุทธองค์
รู้สึกอบอุ่น และมีความสุขที่สุด

วันนั้น พระราชรัตนรังสี (พระยศตอนนั้น)

เข้ามาที่บริเวณต้นโพธิ์ด้วย

ได้เข้าไปกราบเท้า และกอดท่าน

รู้สึกเหมือนได้กอดพ่อ ...

และเหมือน ได้กอดพระพุทธเจ้าจริงๆ

เพราะท่านเป็น พระอุปัชฌาย์ ให้อภัย

ตอนหลัง หาทำเลรอบๆ ตั้งเต็นท์ดีกว่า

แล้วเข้าไปปฏิบัติใกล้ๆ เป็นบางเวลา

ต้องเปลี่ยนไป เปลี่ยนมา หลายที่

เวลาไปกราบ พระพุทธเมตตา

ก็อธิษฐานจิต ให้ได้ทำเลที่นั่งสมาธิ

จนอยู่มาวันหนึ่ง ฝนตกหนักทั้งวัน

วันนั้นหาที่ตั้งเต็นท์ยากมาก

นึกถึง พญามุจลินท์ ขึ้นมา ...

ท่านเคยถวายเป็นเครื่องบังนาค ให้พระพุทธเจ้า

จึงลองเดินไปบริเวณ สระมุจลินท์

ขออาศัยบารมีของ พญามุจลินท์ บ้าง

หลังจากนั้น จึงได้ที่ตั้งเต็นท์ถาวร

บริเวณ ศาลาจงกรม ในสวน

ทางด้านทิศใต้ ของสระมุจลินท์ ...

อยู่ในเต็นท์

ขนาดสามคูณสามฟุต

เพิ่งรู้ว่า มีพื้นที่อยู่อาศัยแค่นี้ ก็อยู่ได้

หันหน้าเต็นท์ไปทางทิศเหนือ

เห็นมหาเจดีย์พุทธคยา พอดี

มองไป

ก็ระลึกถึงคุณของพระพุทธ

รับรู้ถึงพลังของพระพุทธเจ้าทั้งสี่พระองค์

ท่านทรงมาตรัสรู้ ในที่แห่งนี้

และ พลังของพระอรียะ อีกมากมาย

ที่เรากำลังย่ำตามรอยเท้าท่านเหล่านั้น

มั่นใจ ในปัญญาตรัสรู้ของพระองค์

และเชื่อมั่นว่า ต้องทำได้ของท่าน

เมื่อที่พักลงตัว ก็วางแผนปฏิบัติ

ได้สองโปรแกรม อด กับ ไม่อด

ถ้าไม่อดอาหาร กลับไปฉันที่วัด

จะไปปฏิบัติตาม สัตตมหาสถาน

คือ สถานที่ทรงอยู่ เสวยวิมุตติสุข

หลังจากตรัสรู้แล้ว เจ็ดแห่ง

สวดมนต์ทำวัตรเช้า ที่ อนิมิสเจดีย์
กลางวัน นั่งสมาธิ ที่ใต้ต้นโพธิ์
สลับกัมม์ เดินจงกรม รอบมหาเจดีย์
สวดโพธิคาถา ที่ข้าง โพธิบัลลังก์
ค่ำลง สวดอภิรกรรม ที่ รัตนฆรเจดีย์
แล้วกลับไปนอน ที่ สระมุจลินท์

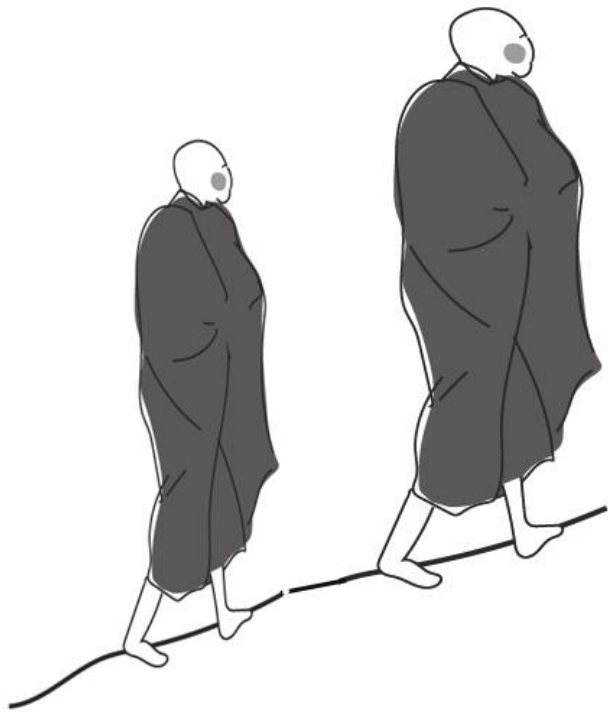
ถ้าอดอาหาร จะปฏิบัติอยู่ที่เต็นท์
ปฏิบัติสองเดือน อดข้าวไป สามสัปดาห์
สองโปรแกรม ทำได้ อย่างละครึ่ง
ตอนนั้น อยากรู้จริงๆว่า พระพุทธเจ้า
เสวยวิมุตติสุข แล้วไม่เสวยอาหาร
นาน สี่สิบเก้าวัน ทำได้อย่างไร
เลยทดลองอดทีละ สามวัน สี่วัน เจ็ดวัน
และสุดท้ายฉลองปีใหม่ สิบสี่วัน
แต่อีกเหตุผลหนึ่ง ก็เพื่อจะได้นั่งสมาธิ
ได้ต่อเนื่องนานๆ ไม่ต้องกังวลในการฉัน
มีแค่นั่งกับนอน สำรวมอารมณ์ได้ดี
เตรียมน้ำน้ำผึ้งกับน้ำผลไม้ไว้ก็อยู่ได้
สามารถนั่งสมาธิได้ วันละหลายชั่วโมง
ครั้งสุดท้าย ทำท่ายที่สุด
ตั้งเป้าไว้ สิบสี่วัน นั่งสมาธิวันละสิบสี่ชั่วโมง

ผลปรากฏว่า เกินคาดมาอย่าง คือ
วันสุดท้าย บัลลังก์เดียว สิบสี่ชั่วโมง
วันอื่นๆสะสมให้ได้ ขาดบ้างเกินไม่มี
ค่อยๆเพิ่มให้ต่อเนื่อง นานขึ้นตามวัน
หกวันแรก ต่อเนื่องนาน หกชั่วโมง
วันที่เจ็ดๆชั่วโมง วันที่แปดๆชั่วโมง
จนถึงวันที่สิบสองๆชั่วโมง
เว้นวันที่สิบสาม ท้องเสียหมดแรง
พอวันที่สิบสี่ สิบสี่ชั่วโมงรวดเลย

พอครบสิบสี่ชั่วโมง
คลานออกจากเต็นท์ ยืนขึ้นได้
รู้สึกว่าเป็นการยืนขึ้นครั้งแรก
ที่มีความสุขที่สุดในโลก...
ตอนนั้นคิดในใจว่า พอกันที่นั่นสมาธิ
ไม่เอาอีกแล้ว...

แต่พอวันรุ่งขึ้น ก็เริ่มนั่งสมาธิใหม่
และเกิดแรงบันดาลใจ
ในการสะสมเวลานั่งสมาธิ
รวมสองเดือนที่พุทธคยา สะสมได้ 500 ชั่วโมง
ปลื้มใจมาก ที่ได้ปฏิบัติบูชาพระองค์.

ก่อนออกเดินทาง
ไปกราบลา ที่ได้ต้นโพธิ์...
อธิษฐานจิต เดินบูชาพระพุทธเจ้า
ประกาศธรรมฉลองชัยให้กองฟ้า...

ตอนที่ 12

ประกาศธรรมกองฟ้า ในแดนพุทธภูมิ

ทุกอย่างก้าว
เต็มเปี่ยมไปด้วยศรัทธา
ประกาศธรรมฉลองชัยให้กองฟ้า
เพื่อพระพุทธองค์สำเร็จ...

ฉลองปีใหม่
ด้วยการนั่งสมาธิเสร็จ
เดือนต่อไปยังคิดไม่ออก
ว่าจะทำอะไร ที่ทำหายอีก...

บังเอิญเจอสามเณรสติ ที่วัดป่า
คุยกันถูกชะตา ท่านอยากจะรู้ดังค์
ไปกราบพระพุทธรเจ้า ที่เขาศิขณภูฏ

แววตาเราเป็นประกาย ขึ้นมาทันที
“เดินประกาศธรรมฉลองชัยให้กองทัพ”
ตกลงทันทีไม่รีรอ ไม่กลัวอะไรอีกแล้ว

เชื่อมั่นในบุญบารมี ของพระพุทธรเจ้า
อดอาหารมาสิบสี่วัน ยังอยู่ได้สบาย
เดินแค่แปดสิบกิโลเมตรนี่เรื่องเล็ก
ศึกษาข้อมูลการเดินทางไปปรึกษา
กับพระหลายรูป ก็ไม่มีใครอยากให้ไป
เกรงจะเกิดอันตราย นี่ไม่ใช่เมืองไทย
แต่ไม่มีใครหยุดเราได้แล้ว มั่นใจสุดๆ
สามเณรสติอายุสิบหก ยังไม่กลัวเลย
ท่านเคยมาเดินกับพระ เมื่อปีกลาย

เตรียมตัวศึกษาเส้นทาง
เตรียมเสบียง สามเณรเก็บอาหารได้
ข้อตกลงสำคัญคือ ต้องเดินเท้าเปล่า
เหมือนสมัยพุทธกาล และไม่ถือปัจจัย

ก่อนออกเดินทาง
ไปกราบลาที่ได้ต้นโพธิ์...
อธิษฐานจิตเดินบูชาพระพุทธรเจ้า
ประกาศธรรมฉลองชัยให้กองทัพ...
จะให้ผู้คนในแดนพุทธภูมิได้เห็น...
สมณะรูป กับรอยยิ้มที่สงบ..
จะเจริญอานาปานสติ...
กับเมตตาภาวนาไปตลอดทาง...
จะไปกราบพระพุทธรเจ้า ที่เขาศิขณภูฏ
เป็นการเดินที่อาจหาญท้าทายมาก
ทุกอย่างก้าวเต็มเปี่ยมไปด้วยศรัทธา
เดินฝ่าดงสารพัดชี สรรพสัตว์
เดินในสภาพอากาศ ต่ำกว่าสิบองศา
ยิ่งเดินเท้ายิ่งระบม ก็ไม่หวั่นไหว
ยิ่งเห็นทุกข์ ยิ่งเกิดสติทุกอย่างก้าว
เพราะกลัวเจ็บ นี่ละข้อดีที่เห็นทุกข์
ต้องระวังทุกข์ทุกอย่างก้าว...

เด็กๆโบกมือให้ตลอดทาง
บางคนขับรถอยู่ ศรีทาลงมาราบ
ต้องแผ่เมตตาให้เทวดานำทาง
ให้ได้ที่พัก ที่ปลอดภัยทุกวัน...

วันแรก พักในหมู่บ้านคนจันทาล
บ้านส่วนใหญ่ทำด้วยดิน
ตอนแรกจะตั้งเต็นท์ข้างๆหมู่บ้าน
ชาวบ้านเห็น คงเกรงอันตรายงูชุม
เลยนิมนต์เข้าไปในหมู่บ้าน
เป็นชาวพุทธ เกือบหกลีบเปอร์เซ็นต์
ตอนเช้าได้บิณฑบาต เป็นอาหารแขก

แต่ก่อนตอนไป พุทธคยาครั้งแรก
เห็นอาหารแขก กับโรตีสี่ข้างทาง
แล้วรับประทานไม่ลง กลัวสกปรก
เดินก็ไม่กล้า ถอดรองเท้า
เห็นผู้คนที่รู้สึกสกปรก มอมแมมมาก
ตอนนี้โยมใช้มือจับโรตีสี่ กับแกงถั่ว
ใส่บาตรฉันได้น้ำตาเฉย อร่อยที่สุด
เราคงจะ สกปรกมอมแมม เหมือนกัน..

วันที่สอง ตอนบ่ายเดินทางต่อ...
ตั้งใจจะให้ถึง ที่แสดงอาทิตตปริยายสูตร
อยู่ริมแม่น้ำเนรัญชราคยาสี่สะ
ได้เข้าไปสักการะ ที่แสดงธรรม
ปัจจุบันเป็น วิหารพราหมณ์
ตั้งใจจะขออาศัยข้างใน แต่ไม่ได้
ต้องมาตั้งเต็นท์ที่ใต้ต้นไม้ ข้างนอก
ตกกลางคืน ก็สนทนาธรรม
และหลับเป็นตาย....

สองวันแล้ว ยังเดินทางได้แค่ 15 กม.
วันที่สาม ต้องเร่งฝีเท้าหน่อย
เป้าหมาย ต้องให้ได้วันละ 20 กม.
ออกเดินกันแต่เช้า อากาศเย็นมาก
หมอกลงจัด จนมองไม่เห็นทาง
เท้าก็เริ่มระบม เเสบียงก็เริ่มหมด
แต่อุดมการณ์ ยังไม่หุดหายไป...
ได้ที่พักใน อาคารเก็บน้ำ ข้างทาง
มองออกไป เป็นทุ่งดอกไม้แดงงาม
เทวดาคงเห็นใจ เลยให้กำลังใจ
น่าจะพัก สักหลาย ๆ วัน...

สามวัน ได้เกือบครึ่งทางแล้ว
แต่ปีกลาย สามแฉกเดินสามวันถึง
น้ำเริ่มหมด ต้องดื่มน้ำบ่อข้างทาง
ตอนแรกเตรียมไว้ จะดื่มหุ่นเวียน
กับปัสสาวะ แต่เข้มข้นจนดื่มไม่ได้

วันที่สี่ ได้ที่พักในปั้มน้ำมันข้างทาง
อากาศเย็น และลมแรงมาก
เด็กปั้มนินมัสเข้าไปพักในห้องด้วย

คนแดนพุทธภูมิใจดีจริงๆ
อยากจะกลับไปตอบแทนเขา...
รอดไปอีกวัน ได้อีก 20 กิโลเมตร
สามแฉกบอกว่า อีกประมาณ
20 กิโลเมตร อาจจะมีวัดไทย
วันรุ่งขึ้น รีบเร่งฝีเท้า จะได้ไปพักที่
วัดนวมินทร์ธัมมิกราช
ได้พบหลวงพ่อกับหลวงพี่ใจดี
ให้ที่พัก และอาหารเช้า...
วันสุดท้าย ตั้งใจต้องให้ถึงที่หมาย
วัดไทยสิริราชคฤห์อีก 35 กม
เท้าระบมมาก ต้องปิดพลาสติกและใส่ถุงเท้า
ส่วนสามแฉกสติ ยังชีวๆ

ระหว่างทาง
มีคนเดียวดี หยุตดรจะรับ
ขอรับแต่น้ำ ตั้งใจจะเดินให้ถึงเอง
พอถึงหน้าปากทางขึ้นเขาคิชฌกูฏ
สามแฉกสติก็มลงกราบ...
อย่างซาบซึ่งอยู่นาน...
เราก็รู้สึกภาคภูมิใจ...
ที่ได้ทำภารกิจที่ตั้งใจไว้

ประกาศธรรมฉลองชัยให้กองฟ้า
เพื่อพระพุทธรองค์สำเร็จ...

เป็นการเดินทางวัดใจที่ตื่นเต้น
มีสี่สันตลอดทาง
ได้เห็นวิถีชีวิต
รอยยิ้ม มิตรภาพ และน้ำใจ
ของผู้คนในแดนพุทธภูมิ
และ ซาบซึ่งใน พลังบุญบารมี
ของพระพุทธเจ้า..
ที่คุ้มครอบดูแลผู้มีศรัทธามั่นคง....
อย่างไม่เสื่อมคลาย.....

ได้เห็นถึง
ความสำคัญของสถานที่
เพียงถ้ำเล็กๆ ที่เงียบ เย็นสบาย
บวกกับ ความมีศรัทธา ที่มั่นคง
ก็ทำให้ปฏิบัติสมาธิได้ดี...

ตอนที่ 13

เป็นหุ่นขี้ผึ้งประจำ ถ้ำพระโมคคัลลานะ

บางคนบอกว่า ท่านคงมาตายที่นี่
เลยมีคนทำ หุ่นขี้ผึ้งถวาย....

ถึงวัดไทยสิริราชคฤห์

โดยสวัสดิภาพ...

พระอาจารย์เขียว รอดอยู่จนดี

ท่านเป็นเจ้าของาวาส ที่สร้างวัดได้เก่งมาก

ท่านเตรียมที่พัก ให้เป็นอย่างดี

และติดต่อให้ไปพักที่ วัดญี่ปุ่น

อยู่บนยอดเขาศิขณภูด้วย

เป็นบุญบารมี ของสามเณรสติ

ท่านเมตตาสามเณรสติมาก

ระหว่างทาง ท่านโทรสอบถาม

ด้วยความเป็นห่วงตลอด

นอนเท้าระบมอยู่สามสี่วัน

แต่ใจก็เต็มเปี่ยมไปด้วยปีติสุข

เผื่อคอยเวลาที่จะไปกราบ

พระพุทธรูป ที่เขาศิขณภู

เหมือนเด็ก ที่ได้ไปสวนสนุก

ก่อนไป ได้ปฏิบัติในพระเวฬุวัน

สามเณรสติ ได้ไปอาบน้ำร้อน

ฟื้นฟูสุขภาพที่ ตโปทาราม

เราได้แต่นั่งเฝ้าข้างนอก

ไม่กล้าเปลือยกาย ไปอาบกับแขก

เดินเท้าต่อไป เขาศิขณภู

ได้ขึ้นกระเช้าไฟฟ้า แบบอินเดีย

ถึงวัดญี่ปุ่น แบบหะลอลยขึ้นไป

ท่านเจ้าอาวาส จัดที่พักให้อย่างดี

วัดญี่ปุ่นเป็น วัดมหาญาณ

มีวิธีการสวดมนต์ พร้อมตีกลอง

ตอนเข้าไปทำวัตร ตีกลองสวดมนต์

สวดเป็นหัวใจคาถาสั้นๆวนไปมา

สวดไปด้วยตีกลองไปด้วย จิตดีทีเดียว

เป็นวิธีฝึกสมาธิอย่างหนึ่งของเขา

ทำวัตรเสร็จ จะเดินลงไปปฏิบัติ

จะเห็นพระอาทิตย์ขึ้น ที่มุลคันธกุฎี

ที่ประทับของ พระพุทธรูป ทุกเช้า

หาบลลังก์แห่งสมาธิ อีกเช่นเคย

สามเณรสติ ได้ที่พระมุลคันธกุฎีเลย

ของเราได้ที่ ถ้าพระโมคคัลลานะ

สายๆเดินลงไปบิณฑบาต
เป็นภาพที่น่าประทับใจ อีกเช่นเคย

เหมือนมีพระพุทธเจ้า เสด็จนำหน้า
คิดถึงว่า พระองค์ก็ใช้เส้นทางนี้
เดินลงไปบิณฑบาต เหมือนกัน
ปิติ ภาคภูมิใจ อย่างบอกไม่ถูก

ที่สำคัญ ประทับใจกับ
ร้านริมทาง ที่ใจบุญ ใส่บาตร
และขอทาน ที่มีศรัทธา
กราบลงที่พื้น ตลอดเส้นทาง
และจะใส่เงินในบาตรด้วย

บิณฑบาตเต็มบาตร อีกเช่นเคย
ได้ขนมผลไม้ ไปบูชาพระพุทธเจ้า
บนวัดญี่ปุ่นทุกวัน...
ยิ่งถ้ามีทัวร์คนไทย ก็ล้นบาตร
บิณฑบาตลงมาถึงข้างล่าง
มีโยมนิมนต์ฉันอาหารแขกในร้าน
พระอาจารย์วิเชียร ฝากไว้ให้ดูแล
ยังระลึกถึงคุณ ที่ท่านเมตตาตลอด

อยู่วัดญี่ปุ่น เริ่มสนิทกับพระที่นั่น
ตอนแรก จะพักเพียงสัปดาห์
เลยได้อยู่ต่อ อีกเจ็ดวัน

ได้ปฏิบัติบูชา
ที่ถ้ำ พระโมคคัลลานะต่อ
บัลลังก์เดียว เก้าชั่วโมง เจ็ดวัน
ทำวัตรเสร็จ ลงมาที่ถ้ำนั่งสมาธิ
ตั้งแต่เจ็ดโมงเช้า ถึงสี่โมงเย็น
ปรากฏว่า กลายเป็นหุ่นขี้ผึ้ง
ประจำถ้ำ พระโมคคัลลานะ ไปเลย

ได้ฟังประวัติ พระโมคคัลลานะ
จากพระวิทยากร ไม่รู้กี่รอบ
บางคนเอามือมาจับ.. อุ้ยของจริง
บ้างเอาแบงก์มาแตะ คงนึกว่าขลัง
บางคนบอกว่า ท่านคงมาตายที่นี่
เลยมีคนทำหุ่นขี้ผึ้งถวาย....
กลั่นหัวเราะเกือบไม่อยู่
ได้แต่วางใจว่า ปฏิบัติบูชา
และให้รูปที่สงบ เป็นทาน....

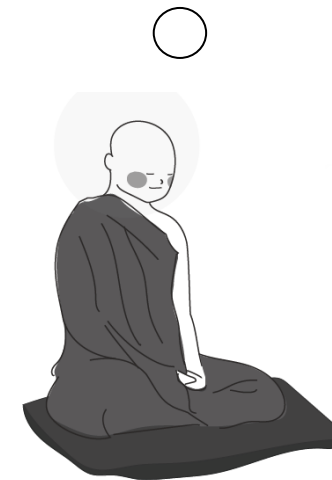
ที่กรุงราชคฤห์ มีสถานที่
สำคัญหลายแห่ง ที่ได้ไปปฏิบัติอีก
เช่น ที่ถ้าพระมหากัสสปเถระ
ได้ปฏิบัติถวายท่าน บัลลังก์เดียว
เก้าชั่วโมงเจ็ดวันเหมือนเดิม
ยังสะสมเวลาการนั่งสมาธิตลอด
ที่พระเวฬุวัน ก็สงบปฏิบัติได้ดี
แต่ที่ประทับใจที่สุด คือ เขาคิชฌกูฏ
อธิษฐาน ขอให้ได้กลับไปปฏิบัติอีก
คราวหน้า จะอยู่ที่พระมูลคันธกุฏี..

ยังไม่ทันกลับเมืองไทยเลย
อยู่กรุงราชคฤห์ ได้หนึ่งเดือน
ได้กลับไปปฏิบัติต่อ ที่พุทธคยา
และดงคสิริ ที่บำเพ็ญทุกรกิริยา
พอใกล้ถึง วันมาฆบูชา แม่ชีเอนิด้า
นิมนต์ไปร่วมกิจกรรม วันมาฆบูชา
ที่พระเวฬุวัน กรุงราชคฤห์อีก
คราวนี้ได้ทั้ง พักปฏิบัติในพระเวฬุวัน
และได้ไปกราบลาพระพุทเจ้า
ที่พระมูลคันธกุฏี เขาคิชฌกูฏอีกครั้ง

และไม่พลาด ได้อยู่ที่พระมูลคันธกุฏี
ตลอดคืน แห่งวันมาฆบูชา...
เป็นคืนที่ พระจันทร์เต็มดวง สวยที่สุด
และ เวลาเที่ยงคืน ก็อยู่ตรงศีรษะพอดี
นึกขึ้นได้ ต้องอธิษฐานจิต...
อะไรดีนะ

ตอนนั้น นึกอะไรอย่างอื่น ไม่ออกจริงๆ
นึกได้อย่างเดียวว่า...

ขอให้ได้มีโอกาส บวชต่อนานๆ....

กลับจากพุทธคยา โชคดีอีก

เรียกว่าธรรมจัดสรร บุญบันดาลก็ได้
พระอาจารย์เรวตะ มาจัดปฏิบัติอีก

ได้เข้าร่วมปฏิบัติกับท่าน ที่บางคล้า
แล้วติดตามท่าน ไปพม่าเลย...

ตอนที่ 14

สมตั้งใจ...ได้ไปปฏิบัติที่พม่า

ไม่มีวันพิเศษ เพราะพิเศษอยู่ทุกวัน

ถึงวัดพะเข้า ตอยะ ด้วยความปลื้มใจ
อุมณีโชต ลูกศิษย์พระอาจารย์เรวตะ
ถวายจีวรให้ใหม่ เป็นสีแดงเข้ม แบบพม่า
ตื่นเต้น เหมือนได้ชีวิตใหม่
ได้มาอยู่ในดินแดน ของนักปฏิบัติ
เหมือนย้อนเวลากลับไป สมัยต้นพุทธกาล
เมื่อ สองพันห้าร้อยปี ที่แล้ว
อยู่ในบรรยากาศ แห่งการปฏิบัติจริงๆ
ตีสามครึ่ง จะมีเสียงตีเกราะ
สัญญาณแห่งความรู้แจ้ง ได้เริ่มขึ้น
ตีสี่ เริ่มทำวัตรสวดมนต์ แล้วนั่งสมาธิ
ตีห้าครึ่ง เตรียมบิณฑบาต
เจ็ดโมงครึ่ง บัลลังก์สมาธิที่สอง
เก้าโมงถึงสิบโมง มีสวดบารมณ
สิบโมงครึ่ง บิณฑบาตเพล
บ่ายโมงถึงห้าโมง ปฏิบัติต่อ
แล้วแต่จะแบ่งเวลากันเอง
จะบัลลังก์ หรือสองบัลลังก์ สลับเดินก็ได้
ห้าโมงเย็น เป็นเวลาพัก ชื่นน้ำปานะ
หกโมงเย็น ทำวัตรเย็น นั่งสมาธิต่อ
หนึ่งทุ่มสี่สิบห้า ฟังธรรมหนึ่งชั่วโมง
สองทุ่มสี่สิบห้า แยกย้ายกันจำวัด

จะเป็นกิจวัตรประจำ อย่างนี้ทุกวัน
ไม่มีวันพิเศษ เพราะวิเศษ อยู่ทุกวัน
ตอนแรกความเป็น นักสมาธิมาราธอน
ยังพิตอยู่ ตั้งเป้าเลยบัลลังก์ละ
เก้าชั่วโมง เก้าวัน ตามสไตล์
ฉันแต่เฉพาะมือเข้า แล้วปฏิบัติเลย

พระที่นั่นคงนึกกันว่า มือใหม่มาแรง
ในที่สุดก็หมดแรง สู้ทำสมาธิไม่ได้
แต่ก่อนใช้กลยุทธ์ วันพิเศษทำหนักๆ
แล้วหยุดพักนานๆ ค่อยปฏิบัติใหม่
เลยไม่ได้ดี ต้องเริ่มต้นใหม่ทุกที
มาอยู่ที่นี่ พระอาจารย์เรวตะ สอนว่า
ไม่ต้องหักโหม ฉันอาหารตามปกติ
พักผ่อนให้เพียงพอ ทำตามตาราง
ปฏิบัติให้สม่ำเสมอ ดีกว่า
นั่งได้บัลลังก์ละ ชั่วโมงครึ่ง ก็ดีแล้ว
แต่ถ้าให้ได้มาตรฐาน สามชั่วโมงก็ดี

พอกันที นักสมาธินั่งทน....

การปฏิบัติรวมกัน

ก็มีพลังดีเหมือนกัน
เห็นรูปอื่นๆผ่านชยัน เราก็ชยันตาม
อยู่ในบรรยากาศที่มี
พระภิกษุปฏิบัติกันกว่า ห้าร้อยรูป
มากันจากหลากหลายประเทศ ทุกมุมโลก
ทั้งเถรวาท และมหายาน
พระภิกษุต่างชาติ ประมาณสองร้อย
เป็นชาว เวียดนาม เกือบครึ่ง นอกนั้น
ไทย จีน อินเดีย อินเดีย ลาว มาเลเซีย ฯลฯ
ทุกท่านมุ่งมั่นกันที่ จะออกจากทุกข์
เรารู้สึกว่า ที่นี่จะช่วยทำให้สำเร็จได้...

ตอนที่ 15

ปฏิบัติตาม คัมภีร์วิสุทธิมรรค

น่าภูมิใจแค่ไหน.. โชคดีแค่ไหน..
ที่เรา กำลัง ได้ปฏิบัติตามขั้นตอน
ตามคัมภีร์วิสุทธิมรรคจริงๆ

เคยไปกราบ พระอาจารย์เรวตะ
ด้วยความซาบซึ้ง ในคุณของท่าน
เรียนท่านว่า เป็นโชคดียของผมนจริง ๆ
ที่ได้มาเรียน กรรณฐาน กับท่าน
ท่านตอบว่า “รู้มัย เพื่อจะสอนท่าน
ผมต้องไปเรียนภาษาไทย ที่เมืองไทย
เมื่อเกือบ ยี่สิบห้า ปีก่อน
ไม่รู้มาก่อนว่า เพื่อจะมาสอนท่าน
ไม่รู้ว่าจะต้องไปสอนที่เมืองไทย
ถ้าผมพูดภาษาไทยไม่ได้
โยมคงไม่นิมนต์ไปเมืองไทย
ท่านก็คงไม่ได้มาปฏิบัติที่นี่”

ลองมาคิดดู คงไม่ใช่โชคดีแค่นี้
เพราะ ได้มาเรียนหลังจากที่ท่าน
มีประสบการณ์ในการสอนมานานกว่าสิบปี
และ ได้บวชเรียนกับ พระอาจารย์ใหญ่
พะเอ้า ตอยะสยาดอ อีกสองปีครึ่ง
ซึ่งเป็นช่วงที่ พระอาจารย์ใหญ่
เขียนตำรา “วิถีทางสู่พระนิพพาน” เสร็จ
ซึ่งท่านเองก็สอนมาก่อน กว่าสิบปี เช่นกัน
หลังจากที่ท่าน ได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาส

แค่นั้นยังไม่พอ พระอาจารย์ใหญ่
ต้องใช้เวลาตั้งแต่ อายุเก้าขวบ เป็นสามเณร
จนเป็นพระภิกษุ ถึงอายุสามสิบ
ศึกษาด้านปริยัติสำเร็จ แล้วออกปฏิบัติ
อย่างตรงตามตำราด้วยตนเอง อีกสิบหกปี

แต่แค่นั้นก็ยังไม่พอ..
พระพุทธเจ้า ต้องใช้เวลาถึง 4 อสงไขย
กับแสนมหากัป ในการบำเพ็ญบารมี
เพื่อการตรัสรู้ ที่ได้ต้นโพธิ์
เพื่อเปิดดวงตาแห่งโลก
นำความสว่าง สู่สรรพสัตว์ทั้งหลาย..
และได้ทิ้งมรดกธรรม ไว้เป็นอริยทรัพย์
ซึ่งสาวกที่ได้เดินตาม พุทธวจนะ
และ แต่งคำอธิบาย เพื่อชนรุ่นหลัง
ที่สำคัญคือ คัมภีร์วิสุทธิมรรค
วิธีสู่ความบริสุทธิ์ ศีล สมาธิ ปัญญา
รจนาโดย พระพุทธโฆษาจารย์
พระอรธกถาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่
เมื่อหนึ่งพันปี หลังพระพุทธปรินิพพาน
ซึ่งพระอาจารย์ใหญ่ ได้ทดลองปฏิบัติตามนี้
แล้วนำมาสอนลูกศิษย์ทั้งหลาย

น่าภูมิใจแค่ไหน..โชคดีแค่ไหน..
ที่เรากำลังได้ปฏิบัติตามขั้นตอน
ตามคัมภีร์วิสุทธิมรรคจริงๆ

ที่ผ่านขบวนการทดสอบอย่างเข้มข้น
ด้วยส่วนตัว พระอาจารย์ใหญ่เอง
และลูกศิษย์ ที่ท่านสอนมากมาย
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระอาจารย์เรวตะ
ที่ได้ปฏิบัติ กับท่านโดยตรง

จะเรียกว่า เป็นครั้งแรกของพม่าก็ได้
และ สำหรับเมืองไทย ก็ยังไม่มีใครทำ
มีแต่ศึกษา ในระดับปริยัติ
และ ใช้ปฏิบัติเพียงบางส่วน
หลวงพ่อดุสน จากวัดจากแดง
ท่านเป็นเอกด้าน ปริยัติธรรม
ได้ไปที่ วัดระชาตอเยะ
กับคณะของ โยมกิงกาญจน์
เกิดความศรัทธา ทำให้มีโครงการ
ส่งพระภิกษุไทย ไปปฏิบัติที่ วัดพะเอ้า

และนิมนต์ พระอาจารย์เรวตะมาจัด
ปฏิบัติที่เมืองไทย ตลอดจนจัดตั้ง
ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติ ที่อ่างทอง
เราก็ได้อานิสงส์จากโครงการนี้
ต้องเรียกว่ามหาโชคดี...
บวกกับมีบุญสัมพันธ์กันจริงๆ...

จะเห็นได้ว่า
หนทางสู่ความหลุดพ้น
สู่พระนิพพาน มีผู้เสียสละ มากมาย
เราเป็นชนรุ่นหลัง ที่โชคดีมาก
ที่ได้เกิดมาทัน พุทธกาล ห้าพันปี
มรดกธรรม ของ พระองค์ ยังคงอยู่
ถึงแม้จะเป็น กึ่งพุทธกาล
แต่ถ้าเลยไปแล้ว

โลกคงจะมีดับอดไปอีกนาน...

พระพุทธเจ้า

ทรงยกย่อง

อานาปานสติ ว่า

ภิกษุทั้งหลาย...

สมาธิ อันตั้งอยู่กับ ลมหายใจ

เมื่อเจริญให้มากแล้ว

เป็นความสงบปณีตชื่นใจ

เป็นธรรมเครื่องอยู่เป็นสุข

และ ยังให้อกุศลกรรมลามกทั้งหลาย

ให้มลายสิ้นไป...

ตอนที่ 16

แสงแห่งสมาธิ

ภิกษุทั้งหลาย...จงเจริญสมาธิ

ภิกษุ เมื่อใจตั้งมั่นแล้ว

ย่อมเห็นชัด ตามความเป็นจริง

เมื่อเกิดความศรัทธา
เชื่อมั่น เต็มร้อย
ในพระรัตนตรัย ในตัว ครูอาจารย์
และ แนวทางปฏิบัติ ก็หมดสงสัย
หมดเงื่อนไข ยอมเชื่อฟัง
ปฏิบัติตามทุกอย่าง
ที่พระอาจารย์เรวตะสอน
ปฏิบัติแบบ มอภกายถวายชีวิต
จะทำลองปฏิบัติแบบนี้ดู ให้ถึงที่สุด

พระอาจารย์ใหญ่
และ พระอาจารย์เรวตะ
มักจะกล่าวถึง พระพุทธเจ้า
และ พระอรรคกาจารย์ ตลอด
ว่าเป็นคำสอน และ คำอธิบาย ของท่าน
ไม่ใช่สิ่งที่ท่านคิดค้นขึ้นเอง
ประโยคทอง
ที่ยกขึ้นมากล่าวบ่อยๆ คือ

ภิกษุทั้งหลาย...จงเจริญสมาธิ
ภิกษุ เมื่อใจตั้งมั่นแล้ว
ย่อมเห็นชัดตามความเป็นจริง

เป็นการย้ำว่า พระพุทธเจ้า
ได้ให้ความสำคัญของ สมาธิ มาก
ว่าเป็นเหตุ ให้เกิดปัญญา รู้แจ้งเห็นจริง

ผู้ที่ปฏิบัติตามคัมภีร์วิสุทธิมรรค
จะต้องทำความบริสุทธิ์ ตั้งแต่ระดับศีล
คือ กาย วาจา ระดับสมาธิ คือ ใจ
ระดับปัญญา คือ ความเห็น ความเข้าใจ
ที่วัดพระเข้า ตอยะ จึงเคร่งครัดในศีล
และสนับสนุนให้ เจริญสมาธิ กันมาก
ทั้งสมณะ และวิปัสสนากรรมฐาน
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมถกรรมฐาน
เป็นการทำใจบริสุทธิ์ สงบจากนิวรณ์
คือ ความคิดฟุ้งซ่าน กังวลทั้งหลาย
ทำให้ใจสงบ อ่อนโยน ควรแก่งาน
แล้วจึงนำไป เจริญวิปัสสนา ให้เห็นจริง

สมถกรรมฐานหลัก คือ อานาปานสติ
เป็นกรรมฐานที่ พระพุทธองค์
ทรงใช้ตั้งแต่เป็น พระโพธิสัตว์ จนถึงวันตรัสรู้
และเป็นวิหารธรรม ที่ทรงอยู่ตลอด

พระพุทธเจ้า ทรงยกย่อง
อานาปานสติ ว่า
ภิกษุทั้งหลาย...
สมาธิ อันตั้งอยู่กับ ลมหายใจ
เมื่อเจริญให้มากแล้ว
เป็นความสงบปณีตขึ้นใจ
เป็นธรรมเครื่องอยู่เป็นสุข
และ ยังให้อกุศลกรรมลามกทั้งหลาย
ให้มลายสิ้นไป...

พึงรู้ว่า แต่ก่อนที่เป็น เจ้าพ่อกินลม
เคยสอนวิธี กินลมให้ร่อย
ถ้าจะให้สุดยอด ต้องทำ อานาปานสติ
แต่เทคนิค การกินลมให้ร่อย ของโยคะ
ก็เป็นพื้นฐานที่ดี ทำให้เราคุ่นเคยกับลม
และ มีระบบการหายใจที่สมบูรณ์
เรียกได้ว่า เตรียมตัวมาดีเหมือนกัน

อานาปานสติ สามารถทำได้ตั้งแต่
ระดับสมณะ จนถึงวิปัสสนากรรมฐาน
ระดับสมณะ ต้องทำให้ได้ถึงขั้น ฌาน 4
ไม่น่าเชื่อว่า เพียงแค่ดูลมหายใจเข้าออก
ที่บริเวณปลายจมูก เหนือริมฝีปาก

ไม่ตามลมเข้าในตัว หรือออกข้างนอก
ด้วยใจที่สงบสุข จนลมสงบละเอียด
ก็จะเห็นแสง เมื่อแสงสงบรวมกับลม
สว่างดี จะใช้เป็นอารมณ์ของฌานได้

แสงจึงเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสมาธิ
และนำไปใช้ส่องดูความเป็นจริงต่างๆ
ผู้ที่ทำฌาน อานาปานสติได้
จะได้ใช้แสงส่องดูตาม อวัยวะส่วนต่างๆ
ตั้งแต่ปลายเส้นผม จรดปลายเท้า
มองทะลุเข้าไปใน ผม ขน ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น
กระดูก ตับ ไต ไข่ พุง แม้อุจจาระ ก็ไม่เว้น

เรียกว่าปฏิบัติ อากาโร 32
ผู้ปฏิบัติจะเริ่มเห็นความจริงว่า
ร่างกายเป็นเพียงชิ้นส่วนอวัยวะต่างๆ
มาประกอบกัน ไม่งาม มีแต่น้ำเลือด กับหนอง
ส่องดูตัวเราได้ ก็ส่องดูผู้อื่นได้เหมือนกัน
สามารถขยายออกไปในทุกๆทิศ ทุกสรรพสัตว์
ทั่วประเทศ ทั่วโลก ทั้งทั้งจักรวาล
ล้วนแล้วแต่เป็นอากาโร 32 หหมด

แสงแห่งสมาธิ จึง เสมือนกล้อง
จุลทรรศน์ และโทรทรรศน์ ของปัญญา

ผู้ปฏิบัติที่ดูอาการ 32 ได้
จะได้ฝึกพิจารณาต่อ เฉพาะกระดูกปฏิภูล
จนรู้สึกรูปปฏิภูล และเข้าฌานที่หนึ่งได้
จะเป็นฐานสำคัญ ของการฝึกกสิณต่อไป

การทำฌานอานาปานสติ
จึงเป็นการเตรียมพื้นฐาน ที่สำคัญ
ในการฝึกปฏิบัติ สมถกรรมฐานอื่นๆ
ที่พระพุทธองค์ ทรงแสดงไว้สืบอย่าง
ผู้ที่ทำฌานอานาปานสติได้ จึงเสมือน
จบปริญญาใบที่หนึ่ง แล้วโอนหน่วยกิต
ไปเรียนคณะอื่นๆได้ไม่ยาก

ผู้ปฏิบัติจะได้ฝึกกสิณทั้งสิบ อรูปฌานทั้งสี่
เมตตาพรหมวิหาร พุทธานุสติ อสุภ และ มรณสติ
โดยมีอานาปานสติ เป็นหลัก
และ กรรมฐานอื่นๆ ช่วยสนับสนุน
พุทธานุสติ เพิ่มศรัทธา อสุภ ลคราคะ
เมตตา ลตโทสะ มรณสติ ไม่ประมาท

ผู้ปฏิบัติ จึงมีเครื่องอยู่ที่เป็นสุข
เสมือนมีค่ายพักรบ หรือโล่กำบัง พร้อมไว้สู้กับกิเลส

ตอนที่ 17

แสงแห่งปัญญา

ทำให้เห็น แจ่มแจ้งว่า
ทั้งรูป และนาม
ของเรา และผู้อื่น
ทั่วทั้งจักรวาล เป็นเพียง สภาวธรรม
ไม่มี เทวดา มาร พรหม คน สัตว์
มีแต่เพียง
รูปที่แตกสลาย และนามที่นุ่มส่ออารมณ์..

แม้แต่แสง
ก็ใช้ว่าเป็นความสว่างเฉยๆ
นักวิทยาศาสตร์ยัง เพิ่งค้นพบว่า
เป็นคลื่นและเคลื่อนที่ ได้เร็วที่สุดในโลก
แต่พระพุทธองค์ ทรงค้นพบเมื่อ
สองพันห้าร้อยปีก่อนว่า
แสงมีการเกิดดับ
และประกอบด้วย อนุเล็กๆ
ถ้าเรียกตามอภิรรม คือ รูปกลาป
เป็นหน่วยรวมรูปธรรม ที่เล็กที่สุด
จะมีรูปปรมาณู เป็นองค์ประกอบ
พื้นฐานแปดอย่าง คือ
ดิน น้ำ ไฟ ลม สีส กลิ่น รส โอชา

ปรกติถ้าพูดถึงดิน เราก็จะนึกถึงก้อนดิน
แต่ พระพุทธองค์ ทรงชี้แจงความเป็นดิน
ในระดับปรมาณู คือ สภาวะแข็ง
อ่อน หยาบ ละเอียด หนัก เบา
น้ำก็ไม่ใช่อเหมือนน้ำที่เราดื่ม
แต่เป็นสภาวะที่ ลื่นไหล และ ผนึกเกาะกุม
ไฟก็ไม่ใช่ว่าจะที่เห็นเป็นเปลวไฟ
แต่เป็นสภาวะ ความร้อน ความเย็น

ลมก็ไม่ใช่ว่าพัดให้ใบไม้ปลิว
แต่เป็นสภาวะ ผลัก หรือ พยุ่งคำจุน
สีคือ สีต่างๆเจ็ดสี หรือมากกว่านั้น
รสคือ รสต่างๆกลิ่นคือ กลิ่นต่างๆ
อันนี้เข้าใจรับรู้ได้ไม่ยาก
แต่โอชาก็ยังไม่คุ้นเคยกัน
เป็นสภาวะที่อยู่ ใจกลางของรูปกลาป
ทำให้เกิดรูปกลาปใหม่ๆเสมือนเป็นพลังงาน
วัตถุที่เสื่อมสลายเร็ว เช่น พืชผัก ผลไม้
แสดงว่า มีโอชาน้อย ถ้าเป็น หิน โลหะ
เสื่อมสลายช้า จะมีโอชามาก

ถามว่า.
ถ้าพระพุทธเจ้า ไม่ได้ทรงแสดงไว้
และถ้าเราไม่มี สมาน
จะสามารถเห็นรูปกลาปที่เป็น รูปปรมาณูกันมั๊ย

เราก็คงจะเห็นได้เพียง แค่ว่าเห็น
เรียกว่า ในระดับบัญญัติ แม้จะเป็นจริง
ก็เป็นความจริง โดยสมมุติของชาวโลก
เช่น คน สัตว์ ต้นไม้ บ้าน ภูเขา เป็นต้น
ไม่ใช่ความจริง ในระดับปรมาณูสักจะ

อันนี้ เป็นการยกตัวอย่าง
เพียงแค่ ส่วนพื้นฐานของรูปปรมาัตถ์
ซึ่งโดยรวมทั้งหมดแล้ว มีถึงยี่สิบแปดอย่าง
และยังมีเรื่องนามปรมาัตถ์อีก ที่ต้องเข้าใจ
ดังนั้นสมาธิ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก...

ผู้ที่เป็นสมถยานิก
จะได้ปฏิบัติกรรมฐาน 40
อานาปานสติ อาการ 32
กสิณ 10 อรูปฌาน 4 อัปปมัญญา 4
พุทธานุสติ อสุภะ มรณสติ และ
จตุธาตุววัตถาน เป็นกรรมฐานสุดท้าย
ที่เชื่อมต่อ ไปสู่วิปัสสนาได้

ส่วนผู้ที่เป็นวิปัสสนายานิก
สามารถปฏิบัติจตุธาตุววัตถาน
แล้วต่อวิปัสสนาได้เลย
แต่ส่วนใหญ่ที่วัดพระอ้า
จะให้ปฏิบัติเริ่มจาก อานาปานสติ ก่อน
เพราะถ้าสมาธิดีแล้ว
จะปฏิบัติ จตุธาตุววัตถาน ได้ไม่ยาก

พระพุทธรองค์
ทรงแสดงกรรมฐาน
สองอย่าง สำหรับการเจริญวิปัสสนา
คือ รูปกรรมฐาน และ นามกรรมฐาน
ผู้ที่ปฏิบัติ รูปกรรมฐาน
ต้องเจริญ จตุธาตุววัตถาน
คือ การรับรู้สภาวะของธาตุทั้งสี่
ในระดับปรมาัตถ์ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น
คือ ความแข็ง หยาบ หนัก นุ่ม เรียบ เบา
ไหล ผนิก ร้อน เย็น ค่ำจุน ผลัก ได้อย่างชัดเจน
ตั้งแต่หัวจรดเท้า อย่างเป็นระบบแล้ว
จนเกิด แสงสว่าง ในใจ
รู้สึกว่างกายหายไป กลายเป็นก้อนแสง
และพยายามที่จะเห็นช่องว่างของแสง
เสมือนแสงแตกเป็นอนุเล็กระยิบระยับ
พราวแพรวอดุดังแสงดาวอยามฟ้าเปิด
ผู้ปฏิบัติที่ได้แบบนี้ถือว่าเป็น
ขั้นสมถกรรมฐาน สามารถใช้ปฏิบัติต่อไป
ในขั้นวิปัสสนา เพื่อพิจารณาในแต่ละอนุเล็กๆ
ที่เป็นรูปกลาป แล้วเข้าใจรูปปรมาัตถ์
ในการปฏิบัติรูปกรรมฐานต่อไป

จะเห็นได้ว่า
การปฏิบัติให้เห็นแสง
จึงเป็นกุญแจสำคัญ
ที่สามารถไขไปสู่ความเข้าใจ
ในระดับปัญญาจริงๆ
ดังนั้นจะเรียกว่า แสงแห่งปัญญา
คงจะไม่ผิด....

เมื่อผู้ปฏิบัติสามารถพิจารณา
แยกอุปการูป และเข้าใจรูปปรมาัตถ์ทั้งหมด
ได้ชัดเจนดีแล้ว จะสามารถปฏิบัติ
นามกรรมฐานต่อไปได้ดี
เพราะจะต้องใช้รูปปรมาัตถ์ ในระดับอนุของแสง
เป็นอารมณ์ ในการพิจารณา
นามที่น้อมสู่ไปอารมณ์นั้น
เพื่อจะได้เข้าใจถึง วิถีจิต และเจตสิก ที่เกิดขึ้น
และเป็นตัวชี้วัดว่า เป็นการพิจารณา
ในขณะระดับของสมาธิ ยังมีกำลังดีอยู่
และจะสามารถพิจารณาได้อย่างปิติสุข
ถ้าทำอย่างกลมกลื่น เป็นธรรมชาติได้
แสงจะคงอยู่ และสว่างจ้าขึ้นเรื่อยๆ

ที่ว่าแสง เกิดดับเร็ว จนเห็นไม่ทัน
จิตยิ่งเกิดดับเร็ว กว่านั้นอีกมาก

แต่ด้วยกำลังของสมาธิ ที่มีมากพอ
ทำให้ผู้ปฏิบัติ สามารถรับรู้ การเกิดดับของจิต
แล้วพิจารณาแยกแยะ นามปรมาัตถ์
ความเป็นจริงของจิต ตามที่พระพุทธองค์
ทรงบัญญัติไว้อย่าง ละเอียดพิสดาร
ถ้าแบ่งเป็นกองๆใหญ่ๆได้ สี่กอง คือ
เวทนา คือ ความรู้สึก
สัญญา คือ การจำได้หมายรู้
สังขาร คือ เจตนา หรือการปรุงแต่ง
วิญญาณ คือ การรับรู้อารมณ์
ถ้ารวมกับรูปด้วย ก็จะเป็น ชันธุห้า

ทำให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ว่าทั้งรูป และนาม
หรือ กาย และใจ ทั้งตัวเรา และผู้อื่น
ทั่วทั้งจักรวาล เป็นเพียง สภาวธรรม
ไม่มี เทวดา มาร พรหม คน สัตว์ มีแต่เพียง
รูปที่แตกสลาย กับ นามที่น้อมสู่อารมณ์ ที่
ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่มีแก่นสารตัวตน

ผู้ที่ปฏิบัติมาถึงขั้นนี้
เริ่มได้เห็นความเป็นอนัตตาได้บ้างแล้ว

แต่ก็ยังไม่มากพอ
ต้องปฏิบัติต่อไป
ให้เข้าใจ เหตุและผล ที่ทำให้เกิด รูปนาม

ขั้นตอนนี้จึง สำคัญมาก

เพราะจะทำให้เข้าใจถึง ปฏิจจสมุปบาท

ตามที่พระพุทธเจ้า
ได้พิจารณา
ในคือแรกตรัสรู้ ที่ได้ต้นโพธิ์

ตอนที่ 18

ปฏิบัติเหมือนในคัมภีร์ธรรม

ผู้ปฏิบัติ ที่วัดพะอ้า
กำลังปฏิบัติ ตามขั้นตอนการตรัสรู้ของ พระพุทธเจ้า
แต่เป็นการเรียนรู้ตามที่
พระพุทธองค์
ทรงแสดง เปิดเผยความจริง ไว้หมดแล้ว

ในชั้นตอนนี้
ผู้ปฏิบัติ ต้องใช้กำลังของ สมาธิ
ค่อยๆ ย้อนไปดูใน อดีตชาติ
เหมือนกับการที่เรา สามารถนึกถอยหลัง
ถึงเหตุการณ์เมื่อ ครุนี้ เมื่อเข้านี้ เมื่อวานนี้
เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว เมื่อเดือนที่แล้ว
เมื่อปีที่แล้ว เมื่อสิบปีที่แล้ว
จนถึง เราเป็นทารก ในครรภ์ได้

หลายๆคน ก็อาจจะทำกันได้
แต่ ที่วัดพะเอ้า ผู้ปฏิบัติ ต้องนึกให้เห็น
ภาพตัวเรา และสิ่งแวดล้อม
ให้เป็นรูปนาม ตามอย่างที่เคยปฏิบัติ
รูปกรรมฐาน นามกรรมฐาน
ด้วยความเข้าใจ ตามหลักอภิธรรม
ที่ พระพุทธเจ้า ทรงสอน
ผู้ปฏิบัติ ต้องระลึกย้อนไปดู รูปนาม
ในขณะที่ จุตี และปฏิสนธิ คือ
ในขณะที่สิ้นใจ และ เกิดใหม่ทันที
เฝ้ารอให้เห็นอารมณ์สุดท้าย
ที่มาปรากฏก่อนตาย เพื่อจะได้
พิจารณาหาเหตุ ที่ทำให้เกิดในชาตินี้

พระอาจารย์ใหญ่
เคยยกตัวอย่าง โยคีผู้ปฏิบัติท่านหนึ่ง
เป็นผู้หญิง ฃมยาวมาก

ชาติที่แล้ว เธอเป็นพระภิกษุ
เมื่อเธอปฏิบัติ ย้อนไปดูอารมณ์สุดท้าย
ก่อนเกิดในชาตินี้
เธอได้เห็นภาพ พระภิกษุกำลังใส่บาตร
และภาพเหตุการณ์ ที่พระภิกษุท่านไปไหว้เจดีย์
แล้วรู้สึกประทับใจ
ผู้หญิง สาวสวยฃมยาว
เมื่อเธอได้ตรวจสอบ รูปนาม
ที่มีความสัมพันธ์กับเธอ
โดยรับรู้ได้ถึง ความรู้สึก ที่เชื่อมต่อกันได้
เพื่อให้แน่ใจว่า เป็นตัวเธอในอดีต

เธอจึงเข้าใจว่า
ด้วยเหตุที่ เธอในอดีตเป็น พระภิกษุ
ได้ทำทาน ด้วยเจตนาที่เป็น กุศลกรรม
เป็นพลักรรม ที่สร้างทิ้งไว้
และ มาปรากฏเป็น ภาพอารมณ์สุดท้าย ก่อนตาย
เป็นเหตุ ทำให้เกิดเป็นมนุษย์

แต่ด้วยใจ

ที่โน้มเอียงประทับใจ

ผู้หญิงสวยผอมยาว มีวิชา ยังเห็นผิด
ว่าผู้หญิงสวยผอมยาว เป็นตัวเป็นตนจริง
ทั้งที่ความเป็นจริง เป็นเพียง รูปกับนาม
และมีตัณหา ความอยากจะเป็นอย่างนั้น
มีอุปาทาน ความยึดมั่นในสภาวะนั้น
เป็นเหตุให้เกิด เป็นมนุษย์ผู้หญิงผอมยาว
และในภพชาตินี้ เธอก็ผอมยาวจริงๆ

เมื่อทราบความจริง เธอร้องไห้โฮ..เลย

อารมณ์สุดท้าย ก่อนตาย
จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก
ชีวิตความเป็นไปในภพต่อไป
และเป็นเรื่องที่บังคับบัญชาไม่ได้
ต้องเป็นไปตามพลังกรรมที่สร้างทิ้งไว้
ทั้งกุศลและอกุศล

ให้สังเกตดูง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน
เวลานึกถึงเรื่องที่ดี หรือ ไม่ดี มากกว่ากัน
นั่นคือโอกาส ที่จะไปนรก หรือ สวรรค์
ซึ่งอาจจะสังเกตกันได้ง่ายๆแบบนี้

แต่เราบังคับได้ไหม

ให้มีแต่เรื่องดีๆมาปรากฏ
ส่วนใหญ่ถ้า ใจ หรือ ร่างกาย ไม่สบาย
ก็จะมีแต่เรื่องไม่ดีในอดีตมาให้คิด
นั่นหมายความว่า ถ้าสิ้นใจไปตอนนั้น
อบายภูมิ ก็จะเป็นที่หมาย...

โชคดี ที่เราเป็นชาวพุทธ

พระพุทธรูปเจ้า

ทรงสอนให้ ระลึกถึง พระรัตนตรัย
ทำทาน รักษาศีล เป็นเหตุให้ไปเกิด
ในสุคติภูมิ เป็นมนุษย์ หรือ เทวดา
หรือ ถ้าใครภavana ได้ฌาน จนถึงใกล้ตาย
ก็ได้ไปเกิดเป็นพรหม แต่ตราบใดที่
ยังไม่ได้เป็น พระโสดาบัน ขึ้นไป
ก็ยังไม่ปลอดภัยจากอบายภูมิ
เพราะมีบาปมากมาย ที่เราทำผิดศีล
ก็เป็น พลังกรรม ที่รอส่งผลเช่นกัน

ดังนั้น ถ้าไม่ประมาท

ต้องปฏิบัติ ให้ได้อย่างน้อยเป็น พระโสดาบัน
จึงจะปิดอบายภูมิได้....

จากประสบการณ์ ที่ได้สอบถาม
ปฏิบัติที่ได้กลับมาเป็นมนุษย์
มักจะเห็นเจตีย์ เห็นพระพุทธรูป
เห็นต้นโพธิ์ เห็นพระพุทธรเจ้า
เห็นพระภิกษุ เห็นวัตถุทานที่ทำ
เป็นภาพอารมณ์สุดท้ายก่อนตาย
และเมื่อสืบลึกเข้าไป ก็มักจะตั้งจิต
อธิษฐานให้กลับมาปฏิบัติ ต่อให้สำเร็จ

ผู้ที่ทำบุญสร้าง พระพุทธรูป
สร้างสถูปเจตีย์ จึงมีอานิสงส์มาก
ที่พม่าเคยนิยมสร้าง เจตีย์บนยอดเขา
สูงแค่ไหน ก็จะพยายามไปสร้าง
คนพม่า จึงมีศรัทธาแรง ผูกพัน
เคารพบูชา พระพุทธรเจ้า กันจริงๆ
ส่วนผู้ปฏิบัติ ที่เคยมีอดีตชาติเป็นสัตว์
เช่น เป็นช้าง เป็นวัว เป็นม้า เป็นนก
โดยมากอารมณ์สุดท้าย จะปรากฏ
เป็นรูปภาพสัตว์เหล่านั้น ด้วยความที่ใจ
เคยประทับใจ เช่น ในความแข็งแรง
ความสง่างาม ความน่ารัก น่าเอ็นดู
หรือเคยมีชีวิตหมกมุ่นอยู่กับสัตว์เหล่านั้น
เช่น เคยเลี้ยง หรือเคยฆ่า

เสียดาย ที่ไม่ได้มีโอกาสฟัง
ประสบการณ์ ของผู้ปฏิบัติ ที่มาจากนรก
เพราะปรกติ จะให้ระลึกในอดีต
กันเพียงห้าชาติ ส่วนใหญ่จะเป็นมนุษย์ เทวดา
นางฟ้า พรหม และ สัตว์เดรัจฉาน

ระลึกกันได้แค่นี้ ก็เก่งแล้ว
ไม่ต้องถึงขนาดที่ พระพุทธรเจ้า
ทรงทำได้ กว่าแสนชาติ
ในยามตื่นแห่งราตรีการตรัสรู้
ด้วยกำลังของอภิปัญญา
ท่านทรงระลึกได้ อย่างละเอียดด้วย
บุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกได้ทั้ง
ชื่อ โคตร วรรณ อาหาร สุขทุกข์
อายุขัย และ ชันท์ที่อาศัย
พร้อมทั้งอาการ ลักษณะ

ในยามที่สอง ทรงโน้มจิตไป
จุตูปปาตญาณ เป็นจักขุทิพย์
ที่ทรงล่วงรู้ เหตุและผลแห่งกรรม
ของสัตว์ทั้งหลาย ที่ทำบาปแล้วไปอบายภูมิ
ทำดีได้ไป สู่สุคติโลกสวรรค์

ในยามที่สาม ทรงน้อมจิตไป
อาสวักขยญาณ รู้ชัดตามเป็นจริงว่า
นี่ทุกข์ นี่เหตุแห่งทุกข์
นี่ความดับ ไม่เหลือแห่งทุกข์
นี่ทางให้ถึงความดับ ไม่เหลือแห่งทุกข์
ซึ่ง พระพุทธองค์ ได้ทรงแสดงไว้ว่า
จะเป็นเช่นเดียวกันกับที่เกิด
แก่บุคคล ผู้ไม่ประมาท มีความเพียรพยายาม
มีตนส่งไปแล้ว ด้วยดี.....

ดังนั้น ผู้ปฏิบัติที่วัดพะเอ้า
กำลังปฏิบัติ ตามขั้นตอนการตรัสรู้
ของพระพุทธเจ้า แต่เป็นการเรียนรู้
ตามที่พระพุทธองค์ ทรงแสดงเปิดเผย
ความจริงไว้หมดแล้ว
พวกเราชาวพุทธ โชคดีจริงๆ...

เมื่อผู้ปฏิบัติ ได้ย้อนไปในอดีต
อย่างมีหลักอภิธรรม จะเหมือนกับตอน
ที่พระพุทธเจ้าใช้ นุพเพนิวาสานุสติญาณ
ในยามแรก ของการตรัสรู้
จะให้เราได้เห็นทุกข์ของ ชันธհ้า
ที่กลับมาเกิด ซ้ำแล้วซ้ำเล่า

และเพื่อให้เหมือนขั้นตอน
ในยามที่สอง ในการที่จะเข้าใจ
เหตุผล แห่งกรรม
ผู้ปฏิบัติ ต้องพิจารณา ปฏิจจสมุปบาท
อย่างเป็นระบบอีก จะมีสองวิธี คือ
ตามระบบขันธհ้า และ ตามลำดับปฏิจจสมุปบาท
ซึ่งทั้งสองวิธี จะทำให้เราสิ้นสงสัย
เห็นทุกข์เห็นโทษ และต้นตอ ที่ทำให้เรามาเกิด
จะทำให้เราเข้าใจ อย่างลึกซึ้งว่า
ทำไม พระพุทธองค์
ทรงแสดงมรรค คือ วิธีการออกจากทุกข์
เพราะเมื่อพิจารณา ปฏิจจสมุปบาทแล้ว
เราจะพบความจริง 2 ข้อ คือ

1 ถ้าเราไม่สำรวจในศีล ไม่สำรวจทวารทั้งหก
ไม่มก่น้อยสันโดษ ยังหมกมุ่นในกามอยู่
เราจะเปิดทางให้อกุศลทำงานอย่างง่ายดาย

2 ถ้าเราไม่เจริญสมณะ และวิปัสสนา
ให้เห็นความจริงว่า ไม่มีแก่นสารตัวตน
เป็นเพียง รูปนาม กับ เหตุปัจจัย
เราจะเกิดการปรุงแต่ง ให้ทำกุศล อกุศล
และเป็นเหตุให้ต้องกลับมาเกิดอีก

ซึ่งการกลับมาเกิด

คือ การได้รูปนาม ชั้นที่ 5

ทำให้มี ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ และ
รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ธรรมารมณ์
ซึ่งจะกระทบกัน ทำให้เกิด ความรู้สึก

พอใจ ไม่พอใจ หรือ เฉยๆ

ทำให้เกิด ความอยากได้ ไม่อยากได้

สมหวัง ผิดหวัง เศร้าเสียใจ
อึดอัด กัดกรุ่น อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่หนีไม่พ้น คือ

การแก่ เจ็บ ตาย

จะทำให้เราเห็น เหตุแห่งทุกข์ ชัดเจน

และ จะเชื่อมั่นในการปฏิบัติ

สมณะและวิปัสสนา

ว่าเป็นวิธีการ เพื่อการพ้นจากทุกข์ได้

เมื่อเข้าใจ และเห็น

สภาวะธรรมตามเป็นจริงแล้ว

จะมาสรูป ในรายละเอียด

อย่างเป็นระบบ ด้วยการพิจารณา

ลักษณะที่จิตตกะอีกที

ลักษณะที่จิตตกะ คือ วิธีการกำหนด

ลักษณะ รส ปัจจุบันฐาน และ ปทัฐาน

ของ รูปนามปรมาณู และปัจจุสมุปบาท

ลักษณะ แบ่งเป็นสอง คือ

สามัญลักษณะ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

สภาวะลักษณะ คือ ลักษณะเฉพาะตน

รส คือ หน้าที่ และคุณสมบัติ

ปัจจุบันฐาน คือ อาการปรากฏ หรือ ผล

ปทัฐาน คือ เหตุใกล้สุด เช่น

สมาธิ ลักษณะ คือ ไม่พึงชาน

หน้าที่ คือ รวบรวมกำลัง

อาการปรากฏ คือ สงบนิ่ง

เหตุใกล้ คือ สุขเวทนา

ปัญญา ลักษณะ คือ รู้แจ้งสภาวะธรรม

หน้าที่ คือ กำจัดโมหะ

อาการปรากฏ คือ รู้สภาวะลักษณะ

และ สามัญลักษณะ

เหตุใกล้ คือ สมาธิ

ขั้นตอนนี้ พระอาจารย์เรวตะ กล่าวไว้ว่า

เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก

เพราะ เป็นประตู ที่เปิดสู่ พระนิพพาน...

ในตอนที่เราพุทเจ้า
บำเพ็ญบารมี เป็น พระโพธิสัตว์
ก็สามารถสอน สมณะและวิปัสสนา
ได้ถึงแค่ อนิจจัง และทุกขัง
ไม่สามารถสอนให้ถึง อนัตตาได้
เป็นความสามารถของ พระพุทธองค์
ตอนตรัสรู้แล้วเท่านั้น...

เมื่อผู้ปฏิบัติพิจารณา ลักษณะที่จิตตก
อย่างละเอียด ในทุกสภาวะธรรม
ทั้งภายใน ภายนอก ในทุกๆทวาร
จนชำนาญก็จะ สิ้นสงสัยแห่งตลอด
ในรูปนามขันธห้า เหตุและผล
ก็พร้อมที่จะเจริญ วิปัสสนา
เหมือนในยามที่สาม ของคืนวันตรัสรู้
ที่พระพุทธองค์ทรงได้ อาสวักขยญาณ
แห่งตลอดใน อริยสัจ 4

ในขั้นนี้ ผู้ปฏิบัติเปลี่ยนจากการพิจารณา
สภาวะลักษณะ ที่เป็นลักษณะเฉพาะ
ของแต่ละรูปนามขันธห้ามาเน้นเฉพาะ
สามัญลักษณะ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

ด้วยความที่เข้าใจ สภาวะลักษณะดีแล้ว
จากการปฏิบัติรูปนาม และ ปฏิจจสมุปบาท
ตอนนี้ เน้นแต่สภาวะ สามัญลักษณะ
ที่เห็นการ เกิดดับ ของรูปนามอย่างเดียว
แล้วพิจารณาลงสู่ อนิจจังบ้าง
ทุกขังบ้าง อนัตตาบ้าง ซ้ำแล้วซ้ำอีก
ด้วยสมาธิที่มีกำลัง และต้องให้เห็น
สภาวะการเกิดดับ ของนามรูป
ด้วยแสงแห่งปัญญาจริงๆ...
ในขั้นนี้ อารมณ์ของวิปัสสนาจะเป็น
ทุกขัง และ สมุทัย ในระดับปรমัตถ์
มรรค ที่เป็นโลกิยมรรค จะดำเนินอยู่
โดยมี สัมมาทิฐิ เห็นเป็นรูปนามเกิดดับ
สัมมาสังกัปปะ ยกจิตขึ้นพิจารณา
รูปนามที่เกิดดับ เป็นอนิจจังบ้าง
ทุกขังบ้าง อนัตตาบ้าง
สัมมาสติ ตามระลึกอยู่แต่ รูปนาม ที่เกิดดับ
สัมมาวายามะ เพียรพยายามประคับประคองจิต
ให้อยู่กับ รูปนามที่เกิดดับ
สัมมาสมาธิ ก็ตั้งมั่นอยู่กับรูปนามเกิดดับ
ส่วน สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ
และสัมมาวายามะ ดำเนินอยู่ ตั้งแต่ขั้นศีล

ผู้ปฏิบัติ

ต้องเพียรพิจารณา ซ้ำแล้วซ้ำอีก
เพื่อให้วิปัสสนาญาณ เข้มแข็ง สุของ
จนเกิด มรรคจิต ผลจิต ตามบุญบารมี

และอินทรีย์ ที่ได้บ่มเพาะมา
จึงสามารถ ประหารกิเลส เป็นขั้นๆตั้งแต่

โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล

สกทาคามีมรรค สกทาคามีผล

อนาคามีมรรค อนาคามีผล

อรหัตตมรรค อรหัตตผล

ผู้ปฏิบัติ ต้องเพียรปฏิบัติด้วยตนเอง

ภายใต้การให้คำปรึกษา

หรือที่เรียกว่าการสอบอารมณ์

จากอาจารย์กรรมฐาน

ผู้มีประสบการณ์ อย่างต่อเนื่อง

พวกเราโชคดีแค่ไหน

ที่ยังมีหนทางการปฏิบัติตาม พระพุทธเจ้าจริงๆ

และยังมีครูบาอาจารย์ ที่สามารถสอน

ให้เดินตามทาง จนถึงที่สุด....

ตอนที่ 19

ใช้เวลาปฏิบัติ เท่ากับเรียนชั้น ป.1 หรือยัง

พระอาจารย์เรวตะ

เคยถามญาติโยมว่า

“ได้ใช้เวลาในการปฏิบัติได้เท่ากับ
การเรียนชั้นประถมหนึ่งแล้วหรือยัง”

ใช้เวลา 50 ปี
กับการเรียนรู้ทางโลกไปเท่าไรบ้าง

2 ปีอนุบาล เพื่อเตรียมความพร้อม
3 ปีประถมต้น พออ่านออกเขียนได้
3 ปีประถมปลาย เป็นพื้นฐานชีวิต
3 ปีมัธยมต้น ได้ขั้นต่ำการศึกษาไทย
3 ปีมัธยมปลาย เตรียมเข้ามหาวิทยาลัย
5 ปีปริญญาตรี เพื่อวิชาชีพสถาปนิก
2 ปีปริญญาโท เพื่อการบริหารจัดการ
รวมทั้งสิ้น 21 ปี

ในหลายๆคน ก็คงจะคล้ายๆกัน
แต่อาจมี บางคนที่สนุกกับการเรียนมาก
ได้ปริญญาตรี 3 ใบ ปริญญาโท 2 ใบ
ปริญญาเอกอีก 1 ใบ และการอบรมอื่นๆอีก...
เพิ่มไปอีกกว่า 10 ปี เกือบจะครึ่งชีวิต
ซึ่งเป็นเพียง วิชา หาข่าวกินเท่านั้น
แต่สามารถให้เวลากัน
ได้อย่างมากมาย

ที่มาเรียนรู้วิชาของ พระพุทธเจ้า
ซึ่งเป็นวิชาเพื่อ ความพ้นทุกข์พ้นโลก
เป็นวิชาระดับ โลกุตระธรรม
กลับใช้เวลาเพียง เจ็ดวัน สิบวัน
ทำบ้างหยุดบ้าง ได้ปีละครั้ง ก็เก่ง
ปฏิบัติอย่างนี้ จะให้ได้มาน ได้มรรค
ได้ผลนิพพาน คงจะเป็นไปได้ยาก
โดยเฉพาะสมัยนี้ เป็นช่วงที่พวกเรา
ห่างจากพระพุทธเจ้า กว่าสองพันห้าร้อยปี
ผู้ที่มีบุญบารมีมาก ได้เกิดต้นพุทธกาล
ได้ฟังธรรม แล้วบรรลุต่อหน้าพระพักตร์
แต่สมัยนี้คงเป็นไปได้ยาก
ผู้ที่ต้องการจะ บรรลุธรรม
ต้องเพียรปฏิบัติอย่างมาก จึงจะสำเร็จ
แต่มาคิดดูอีกมุมหนึ่ง
ผู้ที่ได้เกิดในต้นพุทธกาล ที่หลงผิดกัน
ก็มีมาก ไซ้ว่าจะบรรลุธรรม กันทุกคน
ประเด็นสำคัญ จึงอยู่ที่ว่า มีศรัทธา
เห็นทุกข์เห็นโทษ และตั้งใจจะปฏิบัติ
ตามคำสอนของ พระพุทธองค์
อย่างจริงจังหรือเปล่า

ตอน สมัยเป็นฆราวาส
ได้ใช้เวลาปฏิบัติไปเท่าไรบ้าง

เท่าที่พอจะจำได้ เคยฝึก T.M ตอน ม. 4
เกือบได้ฝึกแบบลอยได้
แต่โยมพ่อไม่อนุญาต กลัวจะลอยไปไกล
เลยได้ฝึกแบบธรรมดา ครั้งละ 20 นาที
ตอนหลังมาฝึกเจริญสติ 14 จังหวะ
ของหลวงปู่เทียน ประทับใจ วิธีการของท่านมาก
พอได้บวชครั้งแรก ตอนอายุ 25 ปี
ได้ปฏิบัติตามท่านอย่างจริงจัง
หลังจากนั้น ก็ใช้วิธีการของท่านมาตลอด
ได้ปฏิบัติกับ โยมแม่สิริกรินทร์ 2 ครั้ง
หลักสูตรวิทยากรคณะโยมกาบแก้ว 1 ครั้ง
พระอาจารย์ชาญชัยที่ร่มอาราม 1 ครั้ง
โยมอ.พรชัย เจริญดำรงเกียรติ 1 ครั้ง
พระอาจารย์สมทบ ปริกโกโม 2 ครั้ง
พระอาจารย์จิระศักดิ์ 2 ครั้ง
ถ้ารวมเวลาแล้วคงไม่เกิน 6 เดือน

ยังไม่ได้ครึ่ง ของที่ใช้ในการเรียน ชั้น ป.1 เลย

ตอนที่ 20

ถ้าไม่บวช ก็ยากที่จะเรียนจบทางธรรม

การปฏิบัติ มีลำดับขั้นตอน
และมีผลเชิงประจักษ์ เป็นความสุขทุกขั้นตอน
ดังที่
พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ว่า
เหมือนมหาสมุทร ที่ลาดลุ่มลึกลงไปโดยลำดับ.....
ไม่โกรกชั้นเหมือนเหว....
ที่จะบรรลุมรรคผลได้โดยตรง

การเรียนทางโลก ยังเป็นลำดับขั้น
จากอนุบาล ประถมต้น ประถมปลาย
มัธยมต้น มัธยมปลาย ปริญญาตรี
ปริญญาโท ปริญญาเอก
ผู้ที่ยังไม่จบมัธยมปลาย ไม่สามารถ
เรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้
หรือถ้ายังไม่จบปริญญาตรี ก็ต่อโทไม่ได้

การเรียน
การปฏิบัติทางธรรม ก็เช่นกัน
พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้
เป็นตามลำดับขั้นตอน
ถ้าลองเทียบดูจากพระสูตร
ที่เกี่ยวกับขั้นตอน และผลจากการปฏิบัติ
ในหลายๆพระสูตร เช่น สามัญญผลสูตร
กับการเรียนทางโลก
เตรียมอนุบาล เท่ากับ การถึงสรณคมน์
อนุบาล เท่ากับ ระดับทาน
ประถมต้น เท่ากับ ระดับศีล
ประถมปลาย เท่ากับ อินทรีย์สังวรศีล
มัธยมต้น เท่ากับ เจริญสติสัมปชัญญะ
มัธยมปลาย เท่ากับ สันโดษในปัจจุบัน

ในขั้นต้น เป็นการเตรียมความพร้อม
เหมือนเตรียมสอบเข้า มหาวิทยาลัย
ถ้าเป็นฆราวาส ก็ต้องเริ่มจากการ
ถึงสรณคมน์ ทำทาน รักษาศีลห้า
หรือศีลแปด แล้วหมั่นเจริญสติสัมปชัญญะ
และมักน้อยสันโดษ ในชีวิตประจำวัน
จำได้ว่าตอนก่อนบวช สอบไม่ผ่านเกือบทุกชั้น
สอบตก ตั้งแต่เตรียมอนุบาล
สรณคมน์ ก็เข้าไม่ถึง
ไล่บาตร ปีละสองสามครั้ง เฉพาะวันเกิดลูกๆ
รักษาศีลก็ขาด จนต่อไม่ติด ขนาดไม่กลัวต้นไม้
เพราะเป็นโยคี นอนเตียงตะปูได้
สุราก็ดื่ม เพราะคิดว่าข้างในเราดีเป็นทอง
ดื่มแล้วจะได้เปิดเผย ธาตุแท้ความเป็นทองออกมา
เคยฝึกเจริญสติ ตั้งใจว่า
วันนี้ จะระลึก รู้ สึก ตัว ให้ได้ทั้งวัน
แต่พอมารู้ตัวอีกที ตกตอนเย็นแล้วทุกที
อย่างนี้หมดสิทธิ์ ที่จะเรียนต่อในระดับ
มหาวิทยาลัย ที่จะสามารถละ นิเวศน์ให้
เข้าถึงระดับฌานสมาธิ ขั้นต่างๆได้
เพราะศีลไม่บริสุทธิ์ ใจก็มัวหมมุ่นอยู่
กับการงาน ครอบครัว เพื่อนฝูงญาติพี่น้อง

ชีวิตฆราวาส จึงเป็นเรื่องอึดอัดคับแคบ
เป็นทางแห่งธุลี อย่างที่ พระพุทธองค์
ทรงแสดงไว้จริงๆ ไม่เหมือนการบวช
เป็นทางปลอดโปร่ง ผู้ครองเรือนจะ
ประพฤติพรหมจรรย์ ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์
ครบถ้วนดุจสังข์ชัตต์ ไม่ใช่ทำได้ง่าย

สามัญญผล จึงเป็นเรื่องของพระเจ้าจริงๆ
เมื่อออกบวชแล้ว ได้รับสิทธิพิเศษทันที
ไม่ต้องกังวล ในการแสวงหาทรัพย์
เพื่อการดำรงชีพ ไม่มีภารกิจทางโลก
ที่ต้องคิดต้องทำ มักน้อยสันโดษ
ในปัจจุบัน มีเพียงบาตรจีวร
มีเวลาในการเจริญ อินทรีย์สังวรศีล
เจริญสติสัมปชัญญะ และสามารถ
รักษาศีล 227 ข้อได้ไม่ยาก
ดังนั้น จึงได้รับผลดี สัมผัสได้ถึง
ความสุขเป็นขั้นๆตามที พระพุทธองค์
ทรงแสดงไว้ และเป็นการเตรียมตัว
เพื่อจะปฏิบัติ ในระดับต่อไปได้ดีอีกด้วย
คราวนี้ลองมาดูชั้นกลาง

ระดับปริยญาตรี เทียบกับ ระดับสมาธิฌาน 1-4

ถ้าเป็นที่วัดพะเอ้า ปริยญาตรีใบแรก คือ
อานาปานสติสมาธิ เมื่อผู้ปฏิบัติสามารถ
ฝึกฌานอานาปานสติ ได้ถึงฌาน 4
จะสามารถไปฝึกสมาธิในกองอื่นๆได้ไม่ยาก
เหมือนย้ายคณะ แล้วโอนหน่วยกิจ
มีถึง 40 คณะ หรือสมถกรรมฐาน 40
เมื่อจิตมีความตั้งมั่น อ่อนควรแก่งาน
และสามารถละนิวรณ์ คือ ความคิดฟุ้งซ่าน
วิตกกังวลได้แล้ว จะสามารถฝึกต่อ
ในขั้นสูงระดับปรมาตม เหมือนกับเรียนต่อ
ระดับปริยญาโท ปริยญาเอกได้
ในสามัญญผลสูตร

พระพุทธองค์ทรงแสดง

ไว้อีก 8 ลำดับ เรียกว่าวิชาแปด

- 1 วิปัสสนาญาณ เห็นรูปรนามตามความเป็นจริง
- 2 มโนมยทธิญาณ สร้างภาพทางใจได้
- 3 อิททวิธญาณ แสดงฤทธิ์ต่างๆได้
- 4 ทิพพโศตธาตุญาณ มีหูทิพย์
- 5 เจโตปริยญาณ กำหนดใจคนอื่นได้
- 6 ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ระลึกชาติได้
- 7 ทิพพจักขุญาณ มีตาทิพย์
- 8 อาสวักขยญาณ ทำให้อาสวะสิ้นไป

ที่วัดพะเอ้า

ได้แบ่งการปฏิบัติไว้เป็นลำดับ คือ
เริ่มจาก ต้องชำระศีลให้บริสุทธิ์ก่อน
จึงปฏิบัติสมถกรรมฐาน ต่อด้วย
รูปกรรมฐาน นามกรรมฐาน
ปัจจุสมุปบาท วิปัสสนา ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า

- ถ้าได้บวช ยังพอมีสติได้ปฏิบัติ
และได้รับผลดี มีความสุขเป็นขั้นๆ
ตามสามัญญผลสุข มี 8 ประการคือ
- 1 อนวัชสุข สุขจากการ รักษาศีลเจริญศีล
  - 2 อภัยาเสกสุข สุขจากการ สำรวมปิดกั้นกิเลส
  - 3 ฌานสุข สุขจากการ เข้าถึงฌาน
  - 4 วิปัสสนาสุข สุขจากการ เข้าถึงวิปัสสนา
  - 5 อภิญญาสุขสุขจากการ เข้าถึงอภิญญา
  - 6 มรรคสุขสุขจากการ เข้าถึงมรรคจิต
  - 7 ผลสุข สุขจากการ เข้าถึงผลจิต
  - 8 นิพพานสุขสุขจากการ เข้าถึงนิพพาน

ดังนั้น การปฏิบัติ จึงเป็นไปตามลำดับ
และมีผลเชิงประจักษ์ เป็นความสุขทุกขั้นตอน
และถ้าไม่บวช ก็ยากที่จะเรียนจบทางธรรม....

ตอนที่ 21

การบริหารจัดการสู่ความหลุดพ้น

การจะบริหารจัดการ สู่ความหลุดพ้นได้

ต้องรู้กฎแฉ่แห่งความสำเร็จ

และต้องตั้งเป้าหมาย ให้เป็นรูปธรรม ที่สามารถวัดได้

ในปฐมปาปนิสูตร ว่าด้วย
คุณสมบัติของพ่อค้า ที่ทำการค้าดี
คือ ตั้งใจจัดแจงการงานดีสามเวลา
ตั้งแต่ เช้า เที่ยง เย็น พระภิกษุ ก็เช่นกัน
ต้องตั้งใจจัดแจงการงานดี คือ เจริญสมาธิ
ทั้งสามเวลา คือ ตั้งแต่เช้า เที่ยง เย็น
ซึ่งพระพุทธองค์ ทรงรับสั่งให้

ภิกษุทั้งหลาย จงเจริญสมาธิ
เพื่อจะได้ รู้ชัดตามความเป็นจริง....

ดังนั้น กุญแจแห่งความสำเร็จคือ สมาธิ
ทั้งสมถะและวิปัสสนา ซึ่งเป็นนามธรรม
ไม่สามารถวัดได้ แต่ที่พอจะวัดได้ คือ
จำนวนชั่วโมงการปฏิบัติ ซึ่งพอจะตั้งเป็น
เป้าหมายว่า วันละเท่าไร เดือนปี ละเท่าไร
จะมาตั้งเป้าว่า ต้องบรรลุฌานสมาธิ
หรือให้ได้ มรรคผลนิพพานปีนั้นปีนี้
เป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ แต่ถ้าเชื่อว่า
ถ้าทำถูกวิธีการแล้ว จะได้รับผลที่ถูกต้อง
จำนวนชั่วโมง ในการปฏิบัติ
สามารถเป็นเป้าหมายได้

เราจึงใช้การตั้งเป้าหมายที่
จำนวนชั่วโมงการปฏิบัติ และสะสม
ชั่วโมงการปฏิบัติเหมือน ทรัพย์ที่มีค่า
ขึ้นใจทุกครั้ง ที่ย้อนกลับไปพิจารณา
จะปฏิบัติก้าวหน้าหรือไม่ ก็ขึ้นใจ
เพราะเป้าหมาย ไปอยู่ที่การปฏิบัติ
อยู่ที่หนทางเดิน ไม่ได้รอคอยมุ่งหวัง
จะเสปย์สุข ที่จุดหมายปลายทาง

พอคิดได้ดังนั้น ก็เริ่มทบทวนว่าตอนนี้
เรามีชั่วโมงการปฏิบัติเท่าไรแล้ว
เริ่มบันทึกครั้งแรก ตอนบวชเป็นพระ
ที่วัดพะเอ้าวันที่ 20 กรกฎาคม 2555
ลองทบทวนได้ว่า ตอนเป็นสามเณร
อยู่ที่เมืองไทย รวมได้ประมาณ 700 ชั่วโมง
ปฏิบัติที่อินเดีย 800 ชั่วโมง
ที่วัดพะเอ้าก่อนบวชพระ 1100 ชั่วโมง
จะจดบันทึกไว้สี่แบบ คือ
หนึ่งยอดรวมทั้งหมด ตั้งแต่บวชสามเณร
สองตั้งแต่เริ่มปฏิบัติที่วัดพะเอ้า
สามตั้งแต่เริ่มบวชเป็นพระภิกษุ
สี่ยอดสะสมแต่ละปี

ตอนบวชพระ เป็นช่วงเข้าพรรษาพอดี
ตั้งเป้าเลยว่า พรรษาแรกต้องให้ได้
1000 ชั่วโมง คิดเฉลี่ยเป็นวันต้อง
ปฏิบัติให้ได้ 11 ชั่วโมง ไม่ใช่่ง่ายเลย
บางวันทำได้แค่ 8-9 ชั่วโมง ต้องชดเชย
วันหลังอีก วันละ 12-13 ชั่วโมง
พอออกพรรษาไม่ครบ ต้องชดเชยอีก
หลายวันเหมือนกัน แต่ก็ทำให้เรา
มีความสุขกับการปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอ
และได้ฉลองกับยอดสะสม
ที่ได้เต็มห้าร้อย และได้เต็มพันอยู่บ่อยๆ
ตอนสะสมได้ห้าร้อยแรกที่พุทธคยา
ก็รู้สึกภูมิใจแล้วแต่พอมาทักวัดพะเอ้า
สองสามพันต่อปีเป็นเรื่องเล็กมาก
เพราะที่วัดท่านปฏิบัติกันเป็นกิจวัตร
อยู่แล้วมาคิดดูในชีวิตห้าสิบปีไม่เคย
ฝึกอะไรได้ต่อเนื่องนานขนาดนี้เลย
ออกบวชมาครบสองปีสะสมได้เกือบ
ห้าพันชั่วโมงเกิดกำลังใจตั้งเป้าหมาย
เลยว่าอายุครบ 50 ปีต้องให้ได้
10,000 ชั่วโมงยังมีเวลาเหลืออีกสองปี
ปีละสองพันห้าร้อยเป็นเรื่องที่พอทำได้
และก็ได้ฉลองหนึ่งหมื่นชั่วโมงจริงๆ

ในวันเกิดโยมแม่
30 พฤศจิกายน 2558
ตอนนี้มีเป้าหมายใหม่ 100,000 ชั่วโมง
ฉลองอายุครบ 80 ปี....

ตอนบันทึกได้เกือบปี
เกิดความคิดขึ้นว่า
บันทึกแต่ปริมาณ น่าจะมีการบันทึก
คุณภาพด้วย เลยลองมาคิดว่า
อะไรเป็นตัวชี้วัดคุณภาพ ของนักปฏิบัติ
สรุป ได้ห้าข้อ แล้วให้คะแนน
เป็นดาวทุกวันเหมือน ดาวเด็กดี
แต่เป็นดาวนักปฏิบัติดี ระดับห้าดาว

จากประสบการณ์การปฏิบัติ
เรื่องสุขภาพ เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก
ถ้าสุขภาพไม่ดี ก็หมดสิทธิ์ที่จะปฏิบัติ
กำลังสมาธิ จะตกลงไปมาก
ดังนั้นสามดาวแรก จึงเป็นเรื่องสุขภาพ
ดาวที่หนึ่ง ชัยถ่ายได้ดี ตอนเช้า
ดาวที่สอง ออกกำลังกายได้ดี ตอนเย็น
ดาวที่สาม นอนหลับสนิท สดชื่นถึงตีสี่
ส่วนอีกสองดาวเป็นปัจจัยส่งเสริมอื่นๆ

ได้แนวคิดจากพระสูตร
ที่ พระพุทธเจ้า ทรงสอนไว้ว่า
ผู้จักทำนิพพานให้แจ้ง
ต้องเป็นผู้โดดเดี่ยว ยินดีในความสงัด
เพื่อจะรักษานิมิตแห่ง สมณะวิปัสสนาได้
ดาวที่สี่ เลยเป็นดาวพุดน้อยวันละ
ไม่เกิดห้าครั้ง ห้าประโยค ดาวนี้ทำยาก
เพราะตอนหลังเริ่มมีกิจกรรมมาก
ต้องเปลี่ยนเป็น ดาวทองจำพระบาลี
วันละคาถาแทน ปีหนึ่งจะได้ 365 คาถา
ทำให้ตอนนี้ สามารถจำพระปริตรได้
และมั่นใจว่า จะทรงจำพระปาติโมกข์ได้
ชื่นใจมาก ที่จะได้จำสิ่งที่มีค่าสูงสุด

ดาวที่ห้า นั่งสมาธิได้บัลลังก์ละ 3 ชั่วโมง
เป็นมาตรฐานคุณภาพของ สมาธิ
ตอนหลังก็ต้องลดลงเหลือ สองชั่วโมงครึ่งบ้าง
ชั่วโมงครึ่งบ้าง ตามสถานการณ์
เวลาดั่งเบา ก็เมตตาตัวเองไม่ต้องถึง
ร้อยเปอร์เซ็นต์ ได้โดยเฉลี่ยสามดาว
ก็ยิ้มได้แล้ว และต้องปรับตามช่วงเวลา

การบันทึกมีประโยชน์มาก
นอกจากจะชื่นใจกับกุศล ที่สะสม
ยังเป็นการ ทำงานวิจัยการปฏิบัติ
ทำให้เข้าใจเหตุปัจจัย ที่ทำให้การปฏิบัติ
ก้าวหน้าดีหรือไม่ แต่ที่สำคัญที่สุด คือ
ทำให้เราได้บริหารเวลา
เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย ได้อย่างมีความสุข...

มาคิดดู ห้าสิบปีที่ผ่านมา
ได้มีชีวิตช่วงเกือบสี่ปีหลังนี้
ที่ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าที่สุด
เพราะจริงๆแล้ว ดันทุนชีวิตแพงมาก
ได้เกิดเป็นมนุษย์ทั้งที ก็แสนยาก
และเวลาก็เหลือน้อยเต็มที
โดยเฉพาะช่วงวัยแห่งปัญญา ที่ยังแข็งแรงอยู่
และถ้าคิดเป็นจำนวนเงินที่ได้ลงทุน ลงแรงมา
คงจะประมาณไม่ได้...
โดยเฉพาะยิ่งถ้าเทียบกับ พระพุทธเจ้า
ที่ท่านทรงสละราชบัลลังก์
ตลอดจนถึงระยะเวลาที่ท่านบำเพ็ญบารมีมา
ต่างกันลิบลับ....

ดังนั้น

ต้องใช้ชีวิตให้คุ้ม
กับ ต้นทุนที่แสนแพง
ทำสิ่งที่คุ้มค่าที่สุด
คือ

บริหารจัดการ สู่ความหลุดพ้น ให้สำเร็จ..

ตอนที่ 22

ได้สร้างสวรรค์ให้ผู้ปฏิบัติธรรม

“มีความสุข ที่มีเจ้านายใหม่เป็น พระพุทธเจ้า
มีความสุขที่ได้สร้างสวรรค์ ให้ผู้ปฏิบัติจริงๆ”

เพิ่งเป็นสถาปนิก เต็มตัวคราวนี้
แต่ก่อน เคยได้งานออกแบบโบสถ์ ตั้งแต่
ตอนเรียนจบใหม่ๆ เพราะได้ไปพักวัดไทย
ที่เมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส แต่ตอนนั้น
ศรัทธาไม่ถึง ingsan ทำไม่สำเร็จ

ตอนหลังก็ได้งานวัดอีกหลายงาน
แต่ใจก็ไม่มีศรัทธา ที่จะสร้างโบสถ์สร้างวิหาร
ชอบที่จะสร้าง สถานปฏิบัติธรรม มากกว่า
ใครมาแจกซองทำบุญก็เฉยๆ ช่วยแบบขอไปที

ตอนนั้น คงเห็นว่าโบสถ์มีมากแล้ว
แต่ชอบอาสา ทำพิธีกรรมในวัด
หรือ พัฒนาบูรณะวัดเก่า ดีกว่า
ได้อาสาช่วย โยมอาจารย์ภูธร ภูมธน
ทำในจังหวัดลพบุรี อยู่หลายวัด

ตอนก่อนบวช ก็ได้ช่วยออกแบบวิหาร
ที่ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวัน ที่ขอนแก่น
ก็ไม่ได้สร้าง ศรัทธายังไม่ถึง อีกเช่นกัน
แต่มีแปลกอยู่อย่าง ไม่รู้ตั้งจิตอธิษฐานอะไร
มักอยากจะสร้างสวรรค์ให้กับผู้ปฏิบัติ

ตั้งแต่ได้รับแรงบันดาลใจ

และ ความประทับใจ

การปฏิบัติ กับ โยมแม่สิริกรินชัย
ตอนนั้นจัดที่ สนามกอล์ฟสปริงฟิลด์
ได้ปฏิบัติร่วมกับ กลุ่มนักศึกษาเอแบค
สัปดาห์มาก เหมือนปฏิบัติอยู่บนสวรรค์

กับเหล่าบรรดานางฟ้าเทวดา

ตั้งจิตอธิษฐานเลย

ขอให้ได้เป็นผู้จัดปฏิบัติ ที่มีสถานที่สัปดาห์

ขอให้ได้สร้างสวรรค์ ให้ผู้ปฏิบัติธรรม

หลังจากนั้น พอมีโอกาส

ก็ใช้โรงเรียนเป็นที่ จัดปฏิบัติธรรม

ใช้บ้านพักที่วัดมลิวัน เป็นห้องปฏิบัติธรรม

มีอยู่ช่วงหนึ่ง ต้องไปดูที่ดินแถวปากช่อง

เพื่อเป็นที่พักตากอากาศ ให้โยมน้ำพุ

ก็พยายามดูที่สร้าง ศูนย์ปฏิบัติธรรม

อยากได้ที่ดินอยู่บนเนินเขา โลงเย็นสบาย

สูงจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ 500 เมตร ขึ้นไป

มีที่ลาดไปทางทิศตะวันออก หรือ ทิศเหนือ

สามารถเห็น พระอาทิตย์ขึ้น ได้ในตอนเช้า

และไม่ห่างไกลจาก หมู่บ้านมากนัก

ก็หาได้อยู่สองแปลงเล็กๆ ที่ปากช่อง

แต่ไม่รู้ว่าจะมีที่ดินแปลงใหญ่
ขนาด 250 ไร่ และได้สเปคตามนั้น
ที่สูงกว่า สวยกว่า เย็นกว่า รอให้สร้าง
อยู่ที่ เมืองเฮโฮ ประเทศพม่า อยู่แล้ว
รีบอาสา ขอโอกาสพระอาจารย์เรวตะเลย
ด้วยใจที่อยากตอบแทนคุณท่านอยู่แล้วด้วย
ในตอนนั้น ยังไม่มีใครช่วยท่านจริงๆ

ตอนแรก ท่านก็เป็นห่วงกรรมฐานเรา
พอช่วยทำได้วันสองวัน พอเป็นรูปเป็นร่าง
ท่านก็ให้ทิ้ง กลับไปปฏิบัติต่อ
แต่ตอนหลัง ทำไปทำมา ก็ทิ้งไม่ได้ กลายเป็น
ต้องไปส่งแบบ แทนส่งอารมณ์กรรมฐาน
ก่อนกลับเมืองเลยได้กรรมฐานกองใหม่
สถาปตยกรรมฐานัง และวิศวกรรมฐานัง
ได้เป็นสถาปนิกประจำตัวพระอาจารย์ไปเลย

พระอาจารย์บอกว่า เป็นกรรมของเราครับ
เรากำลังทำสิ่งที่ไม่สิ้นสุด เพื่อความสิ้นสุด..

เลยได้ใช้ความสามารถ สถาปนิก เต็มที่
และเต็มเปี่ยมไปด้วย ศรัทธา...

ตอนที่ 23

แสนสุขใจ ที่ได้ปลุกต้นพระศรีมหาโพธิ์

ไม่คิดเลยว่าจะได้เป็นผู้ดูแล ต้นโพธิ์น้อย
ที่เป็นลูกหลาน ของต้นพระศรีมหาโพธิ์

ชีวิตนี้

ผูกพันกับ ต้นโพธิ์ จริงๆ
ตอนไปที่ประเทศศรีลังกา เมื่อสิบกว่าปีก่อน
ได้ไปที่ ใต้ต้นศรีมหาโพธิ์

ที่พระนางสังฆมิตตาเถรี พระราชธิดา
ในพระเจ้าอโศกมหาราช ได้นำกิ่งด้านขวา
ของต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่พุทธคยา
ไปถวายแด่พระเจ้าเทวานัมปิยะติสสะ
ซึ่งท่านได้ทรงปลูกไว้ที่
กรุงอนุราธปุระ จวบจนถึงบัดนี้
ที่ตรงนั้นมีบรรยากาศ ที่สงบเย็นมาก

ได้ไปยืนตรงหน้ารูปปั้น
ของพระนางสังฆมิตตาเถรี
ที่กำลังยืนถือ ต้นพระศรีมหาโพธิ์
แล้วเกิด ปิติซาบซึ้ง น้ำตาไหลไม่หยุด
รู้สึกประทับใจ ถึงสิ่งที่ท่านได้ทำคือ
ได้นำพุทธศาสนา มาพร้อมกับต้นโพธิ์ตรัสรู้
เพื่อมาเผยแผ่ในประเทศศรีลังกา
ซึ่งเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่มากจริงๆ

ไม่คิดเลยว่า

จะได้เป็นผู้ดูแลต้นโพธิ์น้อย
ที่เป็นลูกหลานของ ต้นพระศรีมหาโพธิ์ต้นนั้น
และได้ยืนถือ แบบเดียวกัน
เพื่อจะส่งมอบให้ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์
ทรงปลูก ที่ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติอ่างทอง
เป็นสาขาของ วัดพะเอ้า
มีพระอาจารย์เรวตะ เป็นพระกัมมัฏฐาน

ยังปลื้มใจไม่หาย ต้นศรีมหาโพธิ์นี้
มีพระเถระศรีลังกา มอบให้พระอาจารย์เรวตะ
เพื่อนำมาปลูกที่เมืองไทย
เพราะทราบว่า ท่านจะต้องไปดูแลอยู่ที่นั่น
อาตมาได้มีโอกาส ดูแลพักพิงอยู่ที่กุฏิ
สามสัปดาห์ เป็นช่วงที่ปีติสุขที่สุด
ได้เข้าใจว่า ถ้าเราทำอะไรด้วยความ
เคารพศรัทธา ในพระพุทเจ้า เป็นเรื่อง
ที่มีความสุข เหมือนได้อยู่ใกล้ชิด พระองค์
และการได้เห็น การเจริญเติบโต
ก็เป็นเรื่องที่มี ความสุข เช่นกัน

ได้รดทั้งน้ำนํ้านม และสวดโพธิคาถาถวาย
เหมือนตอนอยู่ที่ พุทธคยา อินเดีย
ตอนแรกทำท่าไม่ค่อยดี เพราะเดินทางมาไกล
จากศรีลังกาไป วัดพะเอ้าเมาะลำไยก่อน
แล้วต่อไปพักที่วัดเฮโฮ เป็นเดือน
จึงได้กลับมาย่างกุ้ง แล้วถึงบินต่อไปยังอ่างทอง
ยอดเริ่มเน่า ไข่ก็เหลืองร่วงไปหลายใบ
โชคดีที่ หลวงพี่ภูริ เล่าให้ฟังว่า
ถัารดด้วยนํ้านม ต้นโพธิ์จะฟื้นตัวได้ไว
เหมือนในสมัย พระเจ้าอโศกมหาราช
ที่มีนางสนมอิจฉา ว่าท่านไปสนใจแต่ต้นโพธิ์
เลยนํ้าร้อนไปลาด จนต้นโพธิ์เกือบตาย
แต่รอดมาได้เพราะนํ้านม
เราเลยลองทำดูบ้าง

ผลปรากฏว่า ต้นพระศรีมหาโพธิ์
แตกกิ่งผลิใบได้ไวมาก
เติบโตเร็ว จนน่าแปลกใจ...
ใจก็ยินดี คิดว่าโชคดีที่ได้สร้างพระเจดีย์
ไว้เป็นที่เคารพสักการะใน พระพุทธเจ้า
ไปอีกตราบนานแสนนาน...

ขอให้วิธีการปฏิบัติฯ
ตามคัมภีร์วิสุทธิมรรค

ที่พระอาจารย์ใหญ่ พะเอ้าตอยะ สยาดอ
และ พระอาจารย์เรวตะ
นำมาเผยแพร่ ในเมืองไทย

จงอกงามดุจ พระศรีมหาโพธิ์ เช่นกันเทอญ...

จะมี ใครบ้างหนอ ...

ที่อยาก จะเดินทาง
ในยานยนต์แห่ง ปัญญา
บนบัลลังก์แห่ง สมาธิ

ในเกราะคุ้มกันแห่ง ศีล

จะมี ใครบ้างหนอ ...

ที่อยาก จะเดินทาง
ในยานยนต์ แห่งปัญญา
บนบัลลังก์แห่ง สมาธิ

แล้วทะยานออก จากสงสาร

จะมี ใครบ้างหนอ...

ที่อยาก จะเดินทาง
ในยานยนต์แห่ง ปัญญา
บนบัลลังก์แห่ง สมาธิ

มุ่ง สู่เป้าหมาย คือ พระนิพพาน